

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJEV NOVO MESTO IN KOČEVJE

Lastnika in izdajatelj: Okrajna odbora SZDL Novo mesto in Kočevje. — Izhaja vsak petek. Posamezna številka 10 din. Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ali 3 ameriške dolarje. — Tekoči račun pri Mestni hranilnici v Novem mestu, št. 616-H-T-24.

Stev. 50 (301)

Leto VI.

NOVO MESTO, 16. DECEMBRA 1955

Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 25. Poštni predal: Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Casopisno-založniško podjetje »Slov. poročevalce« v Ljubljani. Za tisk odgovarja Franc Plevel.

Dva velika borca proti fašizmu in zaveznika v boju za mir, enakopravnost med državami in za napredek svojih narodov sta se tu dni šela v prestolnici prijateljske Etopije. Maršala Tita je sprejel cesar Haile Selassie predvčerajšnjim v Adis Abebi z vsemi slovesnostmi in največjimi državnimi častmi.

S SEJE OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA V NOVEM MESTU

Le s skrajnim varčevanjem bo moč uravnovesiti proračun

9. decembra sta bili v Novem mestu seji okrajnega zbora in okrajnega zbora prosvetno-izobraževalcev. Sejam so prisostvovali tudi ljudski poslanci.

Na ločenih sejah sta oba zbora najprej obravnavala in sklepala o vrsti tekočih nalog. Med drugim sta sprejela odlok o dopolnitvah plačah in položajnih dodatkih delavcem in delavcem OLO, potrdila sta z nekaterimi dopolnitvami odloke občinskih ljudskih odborov o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest občinskih ljudskih odborov ter dopolnitvah in položajnih dodatkov delavcem in delavcem v območju okraja, sprejela sta odlok o razmejitvi lovskih območij okrajne lovske zveze Novo mesto, s pripombami v načelu potrdila odloka občine

Kostanjevica in Semič o likvidaciji gostinskih podjetij ter rešila še vrsto tekočih upravnih zadev. Dnevni red za seji obeh zborov je obsegal nad 40 točk. Za različne sklepe o posameznih točkah dnevnega reda na ločenih sejah obeh zborov je naša enotno rešitev posebna komisija obeh zborov in njih dala potrditi na skupni seji.

Sklade je treba črpati šele potem, ko bodo ustvarjeni!

Takoj po končanih ločenih sejah obeh zborov je bila 4. redna skupna seja OLO Novo mesto, ki jo je vodil predsednik Franc Pirkovič. V prvi točki dnevnega reda je poročal predsednik Sveta za gospodarstvo Jože Knez o stanju proračuna dosedanjega OLO Črnomelj in OLO Novo mesto. Oba proračuna tečeta namreč do konca leta 1955 ločeno.

Kot v zveznem in republiškem merilu, so tudi v okraj-

nih proračunih nastale določene težave, predvsem zato, ker so se sredstva za posamezne postavke trošila prej, kot so bila ustvarjena, v nekaterih primerih pa so tudi prekoračila predvideno vsoto. Po drugi strani so bili dohodki v nekaterih postavkah postavljeni previsoko in zaradi različnih vzrokov ne bodo ustvarjeni v taki višini.

V okraju Novo mesto so bili dohodki predvideni v višini 693.302.000 din, predvidoma pa bodo ustvarjeni le v višini 664.307.000 din. To pomeni, da bodo dohodki do konca leta manjši za 28.995.000 din kot so bili predvideni. To zmanjšanje dohodkov prizadene proračun OLO za 13.673.000 din, proračun občin za 2.500.000 din, kreditni sklad okraja za 2.011.000 din, stanovanjski sklad za 14.163.000 din in kmetijski za 670.000 din.

Večji dohodki kot je bilo predvideno bodo od zemljinarne in državnih taks, potem razni dohodki iz gospodarstva in nekaj viškov dobička gospodarskih organizacij za leto 1954. Manjši dohodki bodo predvsem od gradbenih podjetij ter dohodki uradov in ustanov. Gradbena podjetja so med letom prevzemala dela na licitacijah, s čimer se je zmanjšal dobiček pri izvršitvi del. Okrajni proračun tudi bremene stroške vzdrževanja okrajnih ustanov, za katere bi bili dolžni prispevati v sorazmerni ostali okraj, pa navzlic obljubam tega niso storili. Tudi dohodki od davščin ne bodo do konca leta ustvarjeni v predvideni vsoti.

V Beli krajini položaja ne bo moč rešiti brez pomoči republike

Finančni položaj je v bivšem OLO Črnomelj še znatno težji. V

celoti znaša primankljaj na dohodkih 31.934.000 din, skupno z neplačanimi računi in v plačila zapadlimi posojili pa znaša primankljaj 80.060.500 din. Ker je OLO Črnomelj znaten del svojih proračunskih potreb kril iz dotacij republike, tega primankljaja ne more kriti iz lastnih virov. Tudi OLO Novo mesto mu zaradi nastalega položaja ne more pomagati. Predsedstvo OLO je zato celotno problematiko predložilo izvršnemu svetu LRS.

Izpad v dohodkih bivšega OLO Črnomelj je prevsem zaradi napačno planiranih dohodkov posameznih podjetij. Ti so bili predvideni na osnovi razširjene proizvodnje, ki bo izvedena med letom. Ta razširitev pa se je zavlekla preko roka, zato tudi dohodki niso bili ustvarjeni. Tudi investicije je OLO izvajal dokaj široko, v pritačkanju republiške pomoči v taki meri kot prejšnje leto, toda ta pomoč je bila manjša. Zaradi tega je ostalo precej računov za investicije neplačanih, oziroma so bili plačani s kratkoročnimi posojili.

Nujno je bilo treba znižati izdatke

Gospodarski svet in proračunska komisija novega OLO sta po proučitvi nastalega finančnega položaja predlagala ukrepe, da se stanje popravi. Potrebno je bilo takoj ustaviti nekatere izdatke, odnosno zmanjšati predvidene postavke, ki niso bile še izčrpane. Tako so bili v prejšnjem okraju Novo mesto zmanjšani zneski za elektrifikacijo podeželja, za razna komunalna dela in negospodarske investicije, s čimer bi bili izdatki znižani za 31.942.000 din. Hkrati pa sta Svet za gospodarstvo in komisija za proračun predlagala odobritev prekoračenih izdatkov Svetu za zdravstvo in socialno politiko zaradi povišanja oskrbnih dni v bolnišnicah in domovih za 16.797.000 din. Prav tako bo v bivšem OLO Črnomelj z zmanjšanjem negospodarskih investicij in ustavitvijo nekaterih del prihranjeno 14.940.000 din.

573 odgovorov na anketo

Do vključno 12. decembra smo dobili v uredništvu 573 odgovorov na nagradno anketo, ki smo jo razpisali 25. novembra. Izid žrebanja in razdelitev nagrad bo objavljen v prihodnji številki Dolenjskega lista, podatki ankete pa konec tega meseca.

Vsem, ki so se odzvali naši prošnji in odgovorili na anketo, prav lepa hvala! UREDNIŠTVO

REŠITEV NAGRADNE KRIZANKE

bo objavljena v prihod. številki Do roka smo dobili 182 rešitev; razdelitev nagrad bo objavljena 23. decembra. V noveletni številki bo objavljena nova nagradna križanka z lepimi denarnimi in knjižnimi dobitki.

DECEMBER - MESEC »DOLENJSKEGA LISTA«

Do 12. decembra:

420 NOVIH NAROČNIKOV

Začetek enomesečne akcije za povečanje števila naročnikov našega lista je po zaslugi številnih prosvetnih delavcev, nekaterih sindikalnih podružnic in posameznikov pokazal doslej prave uspehe: od 1. do vključno 12. decembra se je na list naročilo 420 novih naročnikov, od tega: v okraju Novo mesto 266, v okraju Kočevje 127, v raznih krajih LRS in FLRJ 25 in 2 iz inozemstva.

V posameznih občinah se je na »Dolenjski list« naročilo:

V okraju Novo mesto:

1. Črnomelj	31 novih naročnikov.
2. Kostanjevica - Podbočje	14 novih naročnikov.
3. Metlika	15 novih naročnikov.
4. Mirna na Dol.	5 novih naročnikov.
5. Mokronog	2 nova naročnika.
6. Novo mesto	79 novih naročnikov.
7. Semič	5 novih naročnikov.
8. Straža - Toplice	33 novih naročnikov.
9. Šentjernejski	49 novih naročnikov.
10. Trentnjevo	19 novih naročnikov.
11. Žužemberk	15 novih naročnikov.

V okraju Kočevje:

1. Draga - Loški potok	— novih naročnikov.
2. Kočevje	51 novih naročnikov.
3. Ribnica	25 novih naročnikov.
4. Sodražica	4 nove naročnike.
5. Velike Lašče	35 novih naročnikov.
6. Videm - Dobropole	6 novih naročnikov.
7. Predgrad	6 novih naročnikov.

Poleg teh naročnikov, ki prejemale naš tednik že v decembru, pa se je še posebej prijavilo 52 novih naročnikov, ki želijo časniki s 1. januarjem 1956.

Pred letošnjim Dnevom JLA na Dolenjskem

Praznik in obletnico ustanovitve Jugoslovanske ljudske armade bodo tudi letos počastili v novomeškem in kočevskem okraju tako, kakor praznujemo naše

Motomontaža in Agroservis - eno podjetje

Na prošnjo podjetij MOTO-MONTAŽA IN AGROSERVIS v Novem mestu je OLO sprejel odlok o združitvi obeh podjetij v eno. Novo podjetje bo delovalo kot združeno podjetje in bo delalo v korist pospeševanja kmetijstva.

Združitev zdravilišč v Dol. Toplicah

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je na zadnji seji sprejel odločbo o proglasitvi Zdravilišča Dol. Toplice za finančno samostojni zdravstveni zavod. Z drugo odločbo OLO je bilo Invalidsko zdravilišče v Dolenjskih Toplicah združeno z zdraviliščem v en zdravstveni zavod. Za upravnika zavoda je bil imenovan Viktor Kečkeš.

Z LASTNIMI SILAMI K NAPREDKU ČRNOMALJSKE OBČINE

S KONFERENCE ZVEZE KOMUNISTOV V ČRNOMLJU

Občinske konference Zveze komunistov v Črnomlju, 3. decembra, so se udeležili tudi Ivan Novak-Očka, član CK ZKS, Jože Borštnar, sekretar okrajnega komiteja ZK, in Martin Zugelj, sekretar okrajnega odbora SZDL. Obširno poročilo tov. Janeza Zuniča je pokazalo dosedanje delo članov ZK in razmočilo njihove bodoče naloge, ki se posebno kažejo sedaj po reorganizaciji ljudske oblasti in v gospodarskih spremembah. Plodno razpravljajo številni delegatov, zlasti pa tovariša Borštnarja, je pripomnilo, da je konferenca učinkovito pretresla in razčistila vrsto vprašanj in nejasnosti glede splošnega družbenega in gospodarskega življenja. Razvojna pot naše revolucije je bila posebno zajela Belo krajino, ki se je že v prvem razdobju NOV osvobodila domačih in tujih sovražnikov. Njega manj značilno ni drugo razdobje obnove in splošne gospodarske zgraditve Bele krajine, ki je v svojem sedanjem razvoju preskočila za celo stoletje.

Sedanja reorganizacija s teritorialnimi spremembami oblasti je res v marsičem prehitela veliki razmah gospodarstva, zlasti v industriji; mnoga podjetja v do-

končni in montažni fazi investicijskih del so ostala brez sredstev, ki so pritekala iz okrajnih in republiških fondov, in se bodo morala poslej opreti na lastne virov. Čeprav bo razvoj sedaj potekal nemara počasnije, so pa njegove osnove dobre in temeljite.

Mnogi komunisti so, kot ostali prebivalci, pojmovali to reorganizacijo le zaradi reorganizacije same, jo presojali le glede na teritorialne razmejitve z ukinjenjv te ali one občine. Niso domleli prave vsebine in nujnosti tega

Iz proizvodnje morajo predvsem lenuhi, nepoštenjaki in vsi, ki zavirajo delo!

Eno od najbolj perečih vprašanj delovnih kolektivov je pravilno in smotno zaposlovanje delovne sile. Zadnji dogodki so pokazali, da so se prav na tem kočljivem področju zgodile hude nepravilnosti. Mnoga podjetja so imeli potrebe in upoštevanja zakonitih predpisov sprejemala delavce mimo posredovalnice za delo, sedaj pa prihajajo s seznanjenimi za množično odpustje. To so zlasti gradbena podjetja, ki bi bila morala skleniti pogodbe s sezonskimi delavci, da bi ti ob koncu sezone vedeli, pri čem so. Tako pa zdaj vsi prihajajo na posredovalnico za delo, češ da jim je nepravilno odpovedano in da so upravičeni sprejeti podpore za brezposelnost.

Vse to po nepotrebnem bremeni družbene fonde. So tudi pri-

„Gojite še naprej tovarištvo, zvestobo in ljubezen do domovine!“

Narodni heroj Jože Borštnar je razvil zastavo Rodu gorjanskih tabornikov

Z lepo in pristrano slovesnostjo so v nedeljo dopoldne počastili obletnico tabornikov desetletno ustanovitve svoje organizacije. Okrog 200 se jih je zbralo v dvorani sindikalnega doma, prišli pa so med njimi tudi predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto in narodni heroj Jože Borštnar, ravnateljica gimnazija Palma Kasesnik, dr. Ivo Smrečnik, več prosvetnih delavcev, predstavnikov oblasti in stariši. Sredi zatemnjene dvorane so improvizirali taborni ogenj in za uvod zapeli taborniško himno, nakar je spregovoril starosta Rodu gorjanskih tabornikov dr. Božo Oblak in pozdravil goste in tabornike.

Septembra 1951 se je zbrala prva skupnica 7 tabornikov in začela postavljati temelje danes močni organizaciji, ki združuje že nad 220 tabornikov in tabornic, čebelice in medvedkov ter odraslih prijateljev mladine in prirode. 27. 4. 1952 so novomeški taborniki ustanovili Družino gor-

janskih tabornikov, že 30. novembra 1952 pa Rod gorjanskih tabornikov, ki je bil v preteklih letih med najdelavnejšimi slovenskimi taborniški enotami. Starosta je opisal dosedanje delo, uspehe in razvoj taborništvu v Novem mestu, nakar je pozdravil zbrane tabornike tovariš Jože Borštnar. Čestital je organizaciji k njenemu vidnemu napredku in želel novih, še večjih

Za boljšo zvezo Kočevja na avtocesto Ljubljana-Zagreb

Dela pri razširitvi ceste Struge — Vrbovec lepo napredujejo. Če bodo tudi prihodnje leto tako prizadeno delali, bo cesta lahko kmalu povezana s cesto, ki zavija pri Mali gori proti Novemu mestu. Dograditev in razširitev te ceste bo za Kočevje in okolico pomembna, saj bo omogočila krajšo zvezo z avtocesto Ljubljana — Zagreb.

Nato je tovariš Borštnar razvil lepo modro zastavo in jo izročil starosti rodu, ki njegovih rok pa jo sprejel zastavonoša Franc Colarič. Sledila je zaobljuba načelnikov družin, nakar je profesor Jože Glonar prebral seznam darovalcev žebelčkov za zastavo. Predstavnik Starejšinske uprave Zdrženja tabornikov Slovenije Miran Blaha je nato čestital tabornikom k razviti zastavi in dosedanjemu delu ter želel novih uspehov, predvsem pa, da bi Rod gorjanskih tabornikov dosegel najvišje priznanje — naziv partizanskega rodu, ki je najvišja čast, ki jo more doseči kakšna taborniška enota v Sloveniji.

S sprejemom novih članov v organizacijo je bila slovesnost zaključena, nakar so si gostje ogledali manjšo taborniško razstavo, članom pa so zavrteli še taborniški film.

TELOVADNA AKADEMIJA IN LETNA SKUPŠČINA NOVOMEŠKEGA PARTIZANA

Ob koncu leta nam pogled uha nazaj in v spomin si ključemo važnejše dogodke, ki se nam zde najbolj značilni za potekajočo leto. Društva prirejajo letne skupščine, na katerih podajajo članstvu in javnosti učebrna poročila o svojem delu.

Da seznanji širšo javnost o nalogah, metodah in ciljih sodobne telesne vzgoje ter o svojem delu sploh, prireja Partizan Novo mesto z vsemi oddelki dobro pripravljeno samostojno telovadno akademijo, ki bo v soboto 17. decembra zvečer v dvorani DLP. Program obsega proste vaje, akademske sestave, raznoterostri in orodno telovadbo.

Obračun svojega dela pa bo polagal Partizan na redni letni skupščini, ki bo v ponedeljek 19. decembra zvečer. Razume se, da je udeležba za članstvo obvezna udeležba ostalih, predvsem prijateljev telesne vzgoje, pa je zaželena.

lanez Vitkovič

Še enkrat o mostu pri Otočcu

V 46. številki Dolenjskega lista 18. novembra 1955 je Tržna inšpekcija v Novem mestu med drugim ožigosala tudi delo tavnika pri gradnji mostu v Otočcu. Poročilo je izgledalo precej resno in marsikdo mu je morda verjel. Toda mi okoljanci, ki poznamo vso zadevo poglobljeje, smatramo za dolžnost, da prikažemo to zadevo tudi od druge strani.

Članek očeta tavnika malverzacije z denarjem in ostalim materialom, da je nekaj narobe s 154.000 din, da je sebi zapeljaval preostalo hrastino, cement in tiste nesrečne trske in pa da si je razdelil dobiček od minga. Kaj je torej z zadevo? Tržna inšpekcija je vse te podatke zbrala iz tavnikovih zapisov in preiskovala zadevo na licu mesta ter jo končno odstopila Okrožnemu sodišču v Novem mestu v nadaljnji postopek. Sodišče pa je po zaslišanju tavnika samega in prič spoznalo vso zadevo za premalo resno in dokazano in jo je zavrnilo. Kar se pa tiče mitinga samega, naj poudarimo, da je vino in hrano prispevalo okoliščino ljudstvo, da bi s tem počastilo tiste, ki so kakor koli prispevali h gradnji mostu. Torej ni šlo za žalužek, ampak zgolj za priznanje najbolj prizadevanj.

Po velikem gmenju torej nič dejala! Pa prikažimo tavnika tudi od druge strani! Most pri Otočcu so naši predniki gradili že dolga leta, toda zgradil ga niso. Ko pa je tavnik bil izvoljen v pripravljajni odbor za gradnjo mostu, se je zavezal krepko lotiti. Videli si ga nekaj tednov samo v Novem mestu trkali od urada do urada, dokler ni dosegel odobritev po-

trebnega kredita. Po tem uspehu se je sprevajal na sečnjo lesa. Za 120 m dolg most pravočasno preskrbel dovolj hrastovega in smrekovega lesa, ni malenkost. Koliko lesa je sam posekal in naložil na vozove, vedo povedati kmetje, pri katerih je kupil les.

In uspeh tega vztrajnega dela? Poglejmo tudi finančno plat! Proračun za most, ki je bil izdelan na okraju, je bil predviden na okrog 5.000.000 din. Med delom samim je bil načrt spremenjen v toliko, da je bil most razširjen za 1 m, kar je švedra gradnje precej podražilo. Kljub temu je bil končni obračun znesel le dobrih 3.000.000 din. Stroški se torej niso povečali, ampak celo

zmanjšali. To pač zadosti jasno dokazuje, da tavnik ni razmeravil denarja in materiala, ampak skrbel, da se je most zelo solidno zgradil z malimi stroški.

Mi okoljanci vemo, da je zgraditev tega mostu v ogromni večini osebno delo in trud tavnika ter mi bomo vedno iz srca hvaležni. Privoščimo mu, da bi dobil dvakrat po 154.000 din nagrade, ne pa da je v časopisu prikazan kot navaden goljuf, kar nas je močno zadelo.

Prosimo uredništvo Dolenjskega lista, da objavi ta naš članek in tako da zadoščenje tavniku in nam.

Stefan Seruga
Sela pri Razežu 15

NOVOTEKS-ovo blago varno pred molji!

Vsi vemo, da so največji sovražniki volnenega blaga — molji. V inozemstvu že daljši čas uporabljajo protistrupstvo »EVLAN«, ki odlično deluje.

Tudi naša tovarna je nabavila inozemski preparat tvrdke Bauer — EVLAN, s katerim bomo pričeli impregnirati blago in volnene odeje. S tem preparatom zaščiteno blago ne izgubi nič na videzu, nima nobenega duha in ostane vedno enako.

Tako bodo izdelki naše tovarne zaščiteni še proti moljem in zaradi tega še bolj cenjeni.

Letos se v naši industriji po-

javljajo redukcije električnega toka. Tudi naša tovarna v zadnjih mesecih precej občuti to redukcijo. Proizvodnja pri tem najbolj trpi, saj nas vsak izgubljeni dan prikažaja za več kot 1200 metrov blaga. Poleg tega pa delavci, ki se morajo menjavati, nikoli ne vedo, ali bodo delali ali ne.

Upajmo, da bo po novem letu manj tega ali pa sploh nič, če ne bo tovarna imela precej izgube.

Obsodba Bastarja in soobtozencev

Javni tožilec se bo zaradi oprostite številnih kaznivih dejanj in zaradi preniknih kazni pritožil na Vrhovno sodišče LRS

24., 25. in 26. novembra se je v Novem mestu nadaljeval proces proti skupini gospodarskih škodljivcev iz podjetja »Avto« v Kočevju, ki se je zaključil z izrekom sodbe v soboto ponoči. Med procesom je okrožni javni tožilec umaknil iz obtožnice proti Bastarju sklepanje škodljivih kupčij, nekateri deli obtožnice pa v nadaljevanju procesa niso mogli biti dokončno dokazani. Za vsa dokazana kazniva dejanja pa so obtoženci dobili soraz-

merno zelo nizke kazni, kar seveda ne odvrne od njih pečata javne moralne sodbe delovnih ljudi, ki vidijo v izigravanju gospodarskih predpisov in v gospodarskem kriminalu zločin proti interesom naše celote.

Obsojeni so bili: Ludvik Bastar na 10 mesecev zopora, Albert Kolar na 1 leto zopora, Alojz Kovač na 11 mesecev zopora, Albert Medžar na 5 mesecev zopora, Franjo Koren na 1 mesec zopora in Janko Majnik na 4 mesece zopora. Na pozivno kazni so bili obsojeni: Franc Marneč na 5 mesecev zopora, Bogomir Arko na 4 mesece zopora, Otilija Thaler, Rafael Thaler in Franc Kovač vsak na 3 mesece zopora, Jože Lisac na mesec dni zopora, Rajko Lesjak na mesec dni zopora, Edvard Plešnar, Vinko Zajc in Slavko Hočevar vsak na 4 mesece zopora in Olga Debeljak na 2 meseca zopora. Mira Premk iz Ljubljane je bila oproščena.

Okrožni javni tožilec se bo zaradi oprostite številnih kaznivih dejanj in zaradi preniknih kazni pritožil na Vrhovno sodišče LRS.

Spremembe v Svetu za gospodarstvo

Ker je bil dosedanji predsednik Sveta za gospodarstvo OLO Novo mesto Jože Knez imenovan za načelnika za gospodarstvo OLO, je bil na 4. redni seji OLO 9. decembra imenovan za predsednika Sveta za gospodarstvo Luka Dolenc, direktor tekstilne tovarne v Novem mestu.

Bralcem in dopisnikom!

Zaradi pomanjkanja prostora za večje število dopisov nismo mogli objaviti vseh za to številko poslanih člankov, kakor tudi ne daljšega poročila s konferenca ZK v Novem mestu.

UREDNIŠTVO

Gasilska svečanost v Metliki

Po ustanovitvi novih občin v septembru letošnjega leta je metliška občinska gasilska zveza zajela v svoje območje 17 prostovoljnih gasilskih društev, v katerih je trenutno vključenih 884 članov. Ta društva, ki imajo 14 motornih in 4 ročne brigadne, so krepak čuvar družbenega in zasebnega imetja ob elementarnih nesrečah in je to škoda, da doslej niso v svoje vrste pritegnili še več postrtovalnih mladincev in mladink.

Nova občinska gasilska zveza ima štiri sektorje: Suhor, Drašiče, Metlika in Gradac. V tem novem sestavu sta 6. novembra letos imela metliški in drašički sektor praktično mokro vajo, pri kateri je sodelovalo 7 društev — dve sta bili odsotni — in je ob tej priliki položil izpit

za gasilskega častnika Metličan Anton Okorn.

Na dan občinskega praznika, 26. novembra, pa se je v Metliki zbralo preko 200 gasilcev iz vse občine ter prisostvovalo svečani podelitvi odlikovanj njihovim gasilskim tovarišem. Ta dan je podpoveljnik republiške Gasilske zveze Alojzij Buh odlikoval z gasilskim priznanjem prve, druge in tretje stopnje 17 članov prostovoljnih gasilskih društev iz Metlike, Božakovega, Drašič, Dobravice in Suhorja. Gasilsko priznanje I. stopnje so ob tej priliki prejeli dolgoletni zaslužni metliški gasilci Ivan Drobnič, Anton Rajmer in Ignacij Štupar.

Naj nesebično delo vseh odlikovanih najde med belokranjsko mladino čim več posnemalcev in v zvešnih pripadnikov gasilstva!

„ASTRA“ VELETRGOVINA Z USNJEM, GUMO IN TEHNIČNIM TEKSTILOM

NASLOV: Ljubljana-Bežigrad 6
TELEFONI: centrala, komercialni oddelek, računovodstvo, sekretariat in skladišče: Ljubljana-Bežigrad 6, telefon 32-394; direktor: telefon 30-013

»ASTRA« specializirano trgovsko podjetje v usnjem, gumiju, čevljarških, sedlarskih, tapetniških potrebščinah in orodju, tehničnem tekstilu in v zaščitnih sredstvih, vas postreže iz svojih sortiranih zalog vedno po najnižjih konkurenčnih cenah.

Vsa naročila — osebna, pismena in preko naših potnikov — izvršujemo solidno in hitro. Pri naročilih tehničnega materiala vas postrežemo tudi s strokovnimi nasveti.

Čudne razmere v Kurji vasi

Nekje na tem okroglem svetu leži na prijaznem hribočku čedna vasica Vseposvoda imenovana, ki šteje komaj štiri številke. V tej vasi je okoli 130 kokoši in 26 petelinov. Vaščani pa se le malo zanimajo za kokošerejo in držijo ubogo perutnino v tako zanemarjenih kurjikih, da ti sploh niso primerni za stanovanje. Kokošnjaki so nehigienično zgrajeni pa tudi temni in vlažni ter prenatrpani s stanovalci. Kure slišajo vsak dan, da niso nič vredne, da delajo samo škodo in ne dajejo nobenega dobička. Celotno to so slišale iz ust svojih gospodin, da niso vredne, da živijo. Ko pa so zvedele, da je dal gospodar na četrty številki v vasi napraviti po dolgem času nov, vsem predpisom higijene ustrežajoči kurjik in preuredil dvorišče, da tam ne ležijo več gnojne luže, v katerih je utonilo marsikatero zdravo in dobro razvito piščice, so sklenile sestaviti komisijo treh članov, ki naj bi pregledala po vasi vsa kokošja stanovanja in dosegla na pristojnem mestu, da se vse odkrite pomanjkljivosti odpravijo in kurjnice izboljšajo. Kokoši so se namreč zavedale, da brez zdravih in prostornih kurjnic ne morejo kokošerejem dovolj koristiti in jim prinesiti dobička.

Za predsednika je bil izbran najstarejši petelin v vasi s prve številke, Greben po imenu. Bil je prav resen in preudaren. Bil je kakor ter je čast rad prevzel, ker se je njemu in njegovi družini zelo slabo godilo. Nasil je ropo rjavu suknujo in je bil po ledu s Stajerske. Roža na glavi mu je bila zaradi starosti že poklapana, vendar pa je bila posebno močno razvita. Tako je tudi dobil svoje ime. Desno nož je imel krivo in je šepal. Večkrat je pripovedoval, kako mu je njegova gospodinja pred letom dni s kamnom prebila nogo, ko je odpeljal nekega lepgega polnega jutra svojo družino na domači vrt, da ga očisti glist, črvov in drugih vrtnih škodljivcev. Noga mu je ostala kriva, ker je ni nihče dal v mavce.

Drugi član komisije je bil sedesetletni petelin z druge številke, Ostrogar po imenu. Imel je namreč zelo velike ostrige, ki so segale do tal. Bil je močan in čokat dedec. Nasil je dolg, pod kolena segajoč črn plašč. Bil pa je precej gibčen, dasi je imel že precej let na hrbtu. Ker je bil pismen, ga je Greben imenoval za zapisnikarja.

Kot tretji član komisije je bila vitka, mlada in nežna kokoš-

ka, ki se je imenovala Lupinka. Ta je bila na četrty, to je poslednji številki v vasi, ki je imela že moderen kurjik. Lupinka je bila zelo prijazna in poskočna živalca. Obledena je bila v lepo snežnobelem obleko in je nosila čedno rdečo čepico. Ker je znala dobro risati, jo je Greben določil, da izdela načrt za njihove bodoče kurjnice.

Predsednik je naročil zapisnikarju, naj prinese s seboj potrebni papir in nalivno pero. Lupinica pa je ukazal, naj ne pozabi na risalni pribor in merilo. Nato se je od njih poslovil rekoč: »Jutri zjutraj ob šestih pridite na moj dom, od koder bomo odšli pregledovat kurjnice po vasi.« Člana komisije sta se Grebenu lepo zahvalila za dana navodila in za prijaznost, da je prevzel to važno predsedniško mesto. Nato so odšli vsak po svojem domu.

Lupinka je še isti dan izdelala načrt in ga spravila v mapo. Zvečer, ko je šla spat, je skrila mapo pod svoje krilce, da bi ji ponoči kdo načrta ne ukradel.

Zapisnikar Ostrogar pa je svoje pisalne material spravil čez noč v kot kleti, kjer je prenočil. Spal ni skoraj nič, ker ga je zeblo. Vso noč si je obiral uši in prvru tega ga je mučila

Gnojišče z malimi stroški

Ko se vprašujemo, zakaj je pri nas v Beli krajini še toliko neurejenih in zanemarnjenih gnojišč, dobimo največkrat odgovor, da je to že od nekdaj tako, ker pač ni denarja. Ali je res le denar eden vzrok, da se po naših vaseh izteka tisoče hektolitrov gnojniščine in stranskička, ki ga naši travniki in sadovnjaki tako potrebujejo? Lahko se prepričamo, da so takšni izgovori večkrat neopravičeni. Res je, da si danes vsak kmet ne more zgraditi moderne gnojnišne jame ali greznice. Stari pregovor pa pravi: »Iz maloga raste veliko.« Tudi mi moramo začeti z malim. Dobro urejenih gnojniščnih jam res ne moremo nadomestiti v celoti, toda vsaj deloma jih lahko nadomestimo, zlasti v težji, ilovnati zemlji. Vemo, da je težka ilovnata zemlja slabo prepustna. V taki zemlji zakopljemo

hranimo precej dragoceno materiala, železa in cementa. Nedvomno pa so med nami tudi kmetovalci, ki imajo toliko prihranjenega denarja, da bi zgradili gnojnišne jame, vendar je pri nas še močno ukorenjena navada, da posamezniki skrivajo denar, ne da bi ga vlagali v lastno gospodarstvo. Poslušavljaj naj bi se tudi kreditov, ki jih nudijo banke in hranilnice preko kmetijskih združenj.

O vsem tem bomo morali resno razmišljati. Poskušati moramo sami, kako bomo čim ceneje ujeli čim večje količine gnojniščine. Obračajmo se tudi na kmetijske strokovnjake, ki nam bodo radi pomagali.

Za sladkorno še »prašičja« mrzlica na Kočevskem

Pred dnevi so se pojavile razne alarmantne govorice po vaseh kočevskega okraja, češ da bo treba v letu 1956 plačati od vsakega zaklanega prašiča 3000 dinarjev takse. Ta lažna govoričica je šla od vasi do vasi in marsikaterega kmetovalca je pripravila, da je zaklal prašiča. Razširjanje takih vesti je zlonamerno in kdor jih razširja, zasluži kazni, ker s tem škoduje skupnosti, še več pa posamezniku, ki bi lahko prašiča še bolj zredil. Naši ljudje so pač taki, da dostikrat nasedejo takim lažnim govoricam. Ravno tako je bilo pri sladkornju, ko je izbruhnila prava »sladkorna mrzlica«.

Pijanec, avtomobil in zid...

23. novembra ob 13.45 uri je pripeljal iz Straže v Dolenjske Toplice tovorni avtomobil znamke Renault S 4634, ki ga je vozil sofer Albin Vovk. Zraven voznika sta se v avtomobilu peljala še Alojz Pirc, delavec pri Gozdni upravi Poljana in Danica Kavčič.

Sofer Albin Vovk je na parkiranem prostoru v Toplicah avtomobil ustavil, da gre v pekarnjo po kruh za gozdne delavce na delu v Trevniku. Ko je sofer zapustil avtomobil, je v njem ostal samo Alojz Pirc, ki je bil močno vinjen.

Cez nekaj minut potem, ko je sofer zapustil avtomobil, je v vinjeni Pirc poskušal vozilo staviti v pogon, kar se mu je po nekaj poskusih tudi posrečilo, kljub temu, da je bilo vozilo zavrto in vključena prva prestava. Vinjeni Pirc je na to z polnim plinom pognal vozilo v zid zgradbe Jomžeta Pelka. Pri tem je nastala na kabini avtomobila večja škoda, ki je ocenjena na 100 tisoč dinarjev. A. Pirc ni voznik motornih vozil.

misel, kak bo drugi dan kot zapisnikar opravil svoj posel. Vedel je dobro, da je Greben sicer pošten, toda strog in natančen.

Drugo jutro se je razširil po vasi glas, da je komisija že začela pregledovati kurjnice na Grebenovem dvorišču. Ta dan so ostale vse kokošje družine doma in nestrpno čakale, da se pregledniki zglastijo pri njih in jih že vendar rešijo teh mučnin.

Medtem je komisija na Grebenovem domu prav pridno delala. Predsednik in svojega kurjnika nič ogledoval, saj ga je preveč dobro poznal in se že zdavnaj naveličal njegovih dobrot. Zapisnikar je pisal, Greben pa narekoval. Domače kokoši so posode okoli preglednikov in z odprtimi kljunčki mirno poslušale svojega voditelja, ki je tako modro in spretno opisoval njihovo kurjico. Med narekovanjem se je večkrat ustavil in se začel obrniti, ker so ga strašno nadlegovale uši. Ko je bil zapisnikar spisan, je komisija odšla k drugi številki.

Tu je bil doma zapisnikar Ostrogar. Cvrst petelinček in lepi progasti obleki — mladi Grašek — jih je lepo pozdravil. Pokazal jim je neko napol potrdilo klet, katere slamnata streha je na več mestih kazala trhla rebra. Komisija je stopila v klet. Na mrzlih kamenitih tleh je čepela 36-glava družina in z veseljem pričakovala svoje re-

Od tedna do tedna

V torek je sovjetska državniška delegacija pod vodstvom ministrskega predsednika Bulgana in prvga sekretarja KP SZ Hruščeva zaključila svoj obisk v Indiji in Burmi in se prek Afganistana, kjer se je ustavila za nekaj časa, vrnila v Sovjetsko zvezo. Ko so sovjetski državniki odšli na politično turnejo po Aziji, je to vzbudilo v večini zahodnih prestolnic burne komentarje, proteste in polemiko. Reči moramo, da je ta polemika predvsem odsev počasnega prilagajanja novemu položaju v Aziji, novi stvarnosti na tej celini. Ze na spomlad je bilo v Bandungu moč spoznati poglavitne značilnosti te nove stvarnosti, možno pa je bilo spoznati poglavitne značilnosti te nove stvarnosti, možno pa je bilo predvideti tudi spore in nasprotja, ki bodo nastala, če sklepov bandunskih konferenc azijskih in afriških dežel ne bodo upoštevali.

Nekateri politiki so še vedno navajeni presojati mednarodni položaj z vidika klasične razdelitve sveta na področja vplivov te ali one velesile. Toda nič se bolj ne upira takšnim političnim zamislim, kakor nova azijska stvarnost. To je med drugim prišlo do izraza tudi v gospodarskih zahtevah nasproti velesilam, ki sta jih v Bandungu zagovarjala z isto vneto tako Pakistan in Siam, ki sta članici zahodnega vojaškega bloka v Aziji, kakor tudi dežele, ki se ravnajo po načelih koeksistence. Te zahteve so imele svoj globok politični smisel. Da bi jih izpolnili, bi bilo treba spremeniti celoten odnos nasproti doseganju v Aziji, priznati bi bilo treba, da je ta celina torišče samostojne dejavnosti otonitnih držav.

Azija zahteva vsestransko pomoč velesil, da bi zgradila industrijo, kmetijstvo, promet in drugo. Vendar takšna pomoč ne sme biti povezana s političnimi pogoji.

Od spomladi do letošnje zime je diplomacija čakala. Toda načelno Zahod ni spremenil mnenja, da lahko svoje interese v Aziji najbolje utrdi s krepitvijo vojaških zvez, med-

tem ko lahko ostanejo darila azijskemu gospodarstvu skromna. Sovjetska zveza se je nekaj časa omejevala na to, da je le z besedami pritrjevala bandunskim zahtevam. Zdaj se je po tečaj precej spremenil. Medtem ko v Evropi še niso začele zgledati meje med obema blokoma, pa v Aziji in Afriki vse vre.

Prednost, ki sta jo zdaj Bulgana in Hruščev, kot kaže, dosegla s svojim potovanjem, prednost, ki močno vzmernja Zahod, je ravno v tej prilagoditvi novi stvarnosti. Sovjetska državniška izjavljata, da sta pripravljena zadovoljiti potrebe Azije. Dalje pravita, da ne bosta pri pomoči zahtevala izpolnjevanja političnih pogojev, in v resnici nista predlagala sklenitve vojaških paktov. Prav tako sta računala, da bosta na Azije napravila vtis že s tem, da bosta ponudila pomoč, februarja še zdaleč nimata na razpolago takšnih presežkov blaga kakor Amerika.

Ker pa so azijske potrebe neskončne, možnosti za njihovo zadovoljevanje pa omejene, nastane vprašanje, ali je pri tem pametno, če se Vzhod in Zahod borita za prednost. Mar ne bi vsakdo, ki je videl, da je treba z Azijo upoštevati nove odnose, storil bolje, če bi prijateljsko pozval tudi ostale države, naj se mu pridružijo pri pomaganiu tej celini?

Še tole je treba povedati: pozornost neodvisnih azijskih dežel je posvečena ne samo izgradnji, ampak tudi kolonializmu, čeprav v manjši meri. Zato je vzbudila razumljivo pozornost Dullosa izjava, da je Goa portugalska pokrajina. Vendar nekateri časniki v Indiji in Burmi mislijo, da so preostri očitki na račun kolonializma, ki sta jih Bulgana in Hruščev izrekli na račun Zahoda, lahko razlagali z namenom, da bi predvsem okrepila svoj vpliv v škodo drugih dežel. To kaže, da bo potrebno še nekaj časa, da bi glede na Azijo došla prevladala takšna politika in diplomacija, ki bi bila povsem v skladu s potrebami te velikanse celine, v skladu z načeli koeksistence.

Odlok občinskega ljudskega odbora Trebnje

Na podlagi 2. odstavka 15. in 50. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-38-52) in v zvezi s 1. členom Uredbe o razdeljevanju in odpovedi stanovanj (Uradni list LRS, št. 19-86-55 in 43-153-55) ter Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list LRS, št. 26-130-55) je Občinski ljudski odbor Trebnje na svoji seji dne 3. decembra 1955 sprejel

O D L O K
o določitvi krajev, za katere velja Uredba o razdeljevanju in odpovedi stanovanj.

1.
Uredba o razdeljevanju in odpovedi stanovanj velja v občini Trebnje za naslednja:

Karambol pri Velikih Laščah

Kljub vsem prometnim predpisom in opozorilom organov LM se dogajajo vedno znova razne prometne nezgode in nesreče, ki terjajo materialno škodo. Vzrok teh nesreč je predvsem neupoštevanje prometnih predpisov. Tako je pred dnevi prišlo v Velikih Laščah do karambola med kolesarjem in voznikom. Kriv je bil kolesar, ker je vozil po levi strani, voznik pa, ker ni imel luči. Takih in sličnih primerov je na naših cestah mnogo, vsi nasveti in predpisi pa nekaterim nič ne pomagajo.

Trebnje, Dolenja Nemška vas, Gorenje in Dolenje Ponikve, Stari trg pri Trebnjem, Dobrič, Velika Loka, Veliki Gaber, Sentovrenc in Catež.

2.
Odlok začne veljati z dnem objave v Dolenjskem listu. Smrti šišumu — svoboda narodov! Trebnje, 3. decembra 1955. Del. št. 638-1-55.

Predsednik ObLO: Franc Zidar, I. r.

OBVESTILO

V nedeljo 25. dec. ob 11. uri bo v kinu »KRKA« predvajan kratki slovenski film o prometni varnosti z naslovom: »Bodi previden!«

Soferji, člani Avto-moto društva in prometni delavci oglejte si poučni film, ki ga bo spremljalo predavanje o prometni varnosti.

Ima Vaš сосед že Dolenjski list? Če si ga še vedno spojoja pri Vas, mu svetujte, naj si za 480 din na leto zagotovi redno prejemanje lista na svoj naslov! S tem bo tudi brezplačno nezgodno zavarovan.

druge rešitve kakor nož. Lupinica ji je takoj ponudila svojega petelina, dokler gospodinja ne prisrbi drugo.

Prišli so do kurjnice. Ta je bil pod hišnimi stropnicami. To je bil najslabši kurjik v vasi. Prava luknja. »Veste,« je izpregovorila Sara, »uši in drugi mrčes nas je spodil iz te luknje, da moramo sedaj nočiti na stari jablani ob svinjaku, kjer vsako noč komaj prikažemo belega dne.« Zapisnikar piše, Greben pa narekuje, oba globoko užaljena, ko vidita, kako malo skrbe pri tej hiši za kokošji rod.

Po končanem zapisniku je krenila komisija k četrty številki, kjer je bila doma naša lepa Lupinka. Po velikem snanem dvorišču, brez nevarnih gnojniščnih jarkov in luž, se je ponosno sprehajala rjava kolkja Copka in zadovoljno ogledovala svojih 16 enakobarnih, lepo razvitih piščancev, ki so veselo brskali okoli nje. Hišni gospodar je bil ravno zaposlen pri snaujanju kurjnika in zato ni opazil novih gostov. Gospodinja je brala »Dolenjski list«, v katerem je vedno našla dokaj dobrih in pametnih gospodarskih nasvetov, po katerih se je tudi ravnala. Med branjem se je večkrat ozrla na svojo zdravo in živahno kurjo družino, ki je bila zbrana kraj dvorišča na lično ograjenem prostoru.

Komisija se neopazno približa tej ograji in opazuje razposajeno kokošnjo družbo. Vsaka kokoš ima svoj posel. Ene se mirno sončijo na belem pesku, druge hite brskati po zeleni travi za črvi, tretje si gasijo žejno pri napajalniku. Vse je živo in veselo!

»Tukaj je pravi kokošji raj,« reče Greben in se počeha pod perutnico. Moral bi se še malo bolj popraskati, pa ga je bilo stram. Na praskanje je opozoril tudi Ostrogarja, ki je venomer vtikal kljun v perje. Tedaj je Lupinica pomežiknila in nekaj zasepetala enemu od bližnjih petelinov.

Kmalu nato sta začela peti dva petelina. Vsa družba jima je prisrkočila na pomoč in nastal je imeniten pevski zbor. Vsi pevci so bili v enakobarnih temno rjavih oblekah. Zapeli so pesem: »Sem pobič z zelene-ga Stajerja, sem vedno korajžen, vesel...« Greben je ostal in ganjen poslušal ta njemu dobro znani napev. S solznimi očmi je polglasno vzdihnil: »Oh, kje je moj dom, kje sem pa jaz!« Spomnil se je na svoja mlada leta in na svoj prvotni dom. Ni se imel tri mesece, ko ga je gospodinja prinesla od neke prijateljice s Stajerske. Ker je bil takrat še premlad, se sedaj ni mogel točno spomniti na tamkajšnje življenje.

(Nadaljevanje)

Ali lahko uresničimo na Dolenjskem in Kočevskem še v tej zimi geslo V vsako hišo DOLENJSKI LIST!

Prejšnji teden smo objavili pregled razširjenosti Dolenjskega lista v novomeškem in kočevskem okraju. Z njim smo menda prepričljivo odgovorili na vprašanje, če se lahko dvignemo število naročnikov, saj nam številke povedo, da pride na pr.

v novomeškem okraju 1 Dolenjski list na vsakih 18 prebivalcev, v kočevskem okraju pa šele na vsakih 48 prebivalcev.

Pri taki razširjenosti domačega časnika se dá razumljivo doseči še marsikaj. Posamezni prosvetni delavci osnovnih šol in nižjih gimnazij so nam tudi v preteklem tednu poslali lepo število novih naročnikov, saj se je od 6. do 12. decembra naročilo na list 254 novih naročnikov. Odgovorilo nam je desoletno od 160 šol v obeh okrajih šole 22 osnovnih šol oz. nižjih gimnazij in le 2 sindikalni podružnici - tekstilne tovarne NOVOTEKS v Novem mestu in tekstilne tovarne TEKSTILANA v Kočevju, medtem ko je sindik. podružnica rudnika v Kočevju objavila, da bo zbrala nekaj novih naročnikov.

Vsako jesen in zimo smo lahko ugotovili, da je število naročnikov naraslo predvsem v decembru in januarju. Najprimernejši čas za pridobivanje novih naročnikov pa je prav december, ko si večina novih naročnikov želi novi časnik od 1. januarja naprej. Zato ponovno prosimo šolska vodstva in upravne odbore sindikalnih podružnic, ki so razdelili večje število brezplačnih števk našega tednika družinam svojega okoliša ali svojim delavcem in nameščenim, da zberejo naslove novih naročnikov v tem mesecu in nam jih čimprej pošljejo.

Pomoč pričakujemo seveda tudi od osnovnih organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva v obeh okrajih. Časopis samemu sebi ni namenjen ljudem, m o n o ž i bralec. Smo v času številnih sestankov naše najštevilnejše politične organizacije. Odborniki, ki aktivisti in vsi prijatelji socialističnega tiska imajo nešteto priložnosti, da opozorijo na domači časnik one, ki si ga iz karkršakega vzroka doslej še niso naročili.

Naj pomembno samimirogde, da n. pr. 56 odbornikov OLO Novo mesto še nima Dolenjskega lista. Približno 200 odborni-

kov občinskih ljudskih odborov v novomeškem okraju ni med naročniki našega časnika, v kočev. okraju pa je brez glasila SZDL obeh okrajev približno 120 odbornikov! Krajevne pisarne občinskih ljudskih odborov se nimajo našega lista ali pa le posamezne; brez lista so tudi številna dolenjska podjetja, društva in odbori, šole, ustanove in organizacije.

Če smo veseli naklade skoraj 8.800 IZVODOV našega lista na teden, pa moramo biti zaskrbljeni sprito dejstva, da v nekaterih vaseh in občinah (Mokronog, Trebnje, Žužemberk, Velike Lašče, Ribnica, Videm-Dobrepolje in Sodražica) volivci naš dolenjski časnik še vse pre malo poznajo. Organizacije SZDL ponekod niso niti s prstom mignile, da bi seznanile člane s svojim glasilom, čeprav

je izobraževanje ljudstva in njegovo prosvetljanje v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru predvsem tudi njihova stvar. Prav zdaj je čas, da na list opozorijo članstvo, da zberejo v vasi naslove tistih, ki ga želijo dobiti in nam jih pošljejo.

»Tako težko se spravim k pisani! Pa bi rad bral časopis, le naročiti si ga ne utegnem!« Tako pove prenekateri kmečki človek, ki mu je pisanje zares zadnja briga. Tu ima aktivist in vsak predan član Socialistične zveze najlepšo priložnost, da stori sebi in organizaciji uslugo ter pridobi novega naročnika za katerikoli naš časopis. Več ko bodo ljudje brali, se izobraževali in šli z duhom časa naprej, manj bo nevednosti, zaostalosti, vravzvernosti in vsega tistega, kar nas še tišči k tlom.

Pri visoki nakladi časopisa bodo tudi stroški za posamezen izvod nižji. Večina odgovorov v nagradni anketi kaže, da si ljudje želijo širšega obsega, vsaj 6 strani Dolenjskega lista vsak teden, precej pa jih predlaga, da naj bil list izhajal dvakrat tedensko. Več ko bo naročnikov, lažje bo časopis vzdrževati, ker bodo stroški tiskanja znatno nižji.

Zato prosimo vse naše naročnike in bralce, odbore SZDL, prosvetne delavce, odbore društev, organizacij in vse člane Socialistične zveze v okrajih Novo mesto in Kočevje, da sodelujejo pri razširjanju socialističnega tiska in uresničevanju gesla: V VSAKO HIŠO DOLENJSKI LIST.

Uredništvo in uprava DOLENJSKEGA LISTA

Majhna razstava-veliko pričevanje

OB RAZSTAVI TISKA V NOVEM MESTU

Novomeška razstava tiska, od 29. novembra do 11. decembra, spada v vrsto tistih kulturnih prireditvev, ki so skromne po svojem obsegu, toda bogate in tehtne po svoji vsebini. Le dve skromni sobi v prenovljeni Stari gimnaziji, toda kako velik in pomenljiv kos naše kulturne in politične zgodovine za tistega, ki je znal pogledati v orumele liste, časopise, bledikaste matrice od tiskovne tehnike, delne tehnike, partizanske časnikarje in podobno. Časopisi, dijaški listi novomeških dijakov, ilegalni pozivi Partije ljudstvu pred vojno, glasila OF in borbenih enot, vse to je živo, ti papirji dihaajo, pričajo, govorijo, vse to je na svoj način oblikovalo duševno življenje in miselnost našega človeka in zrcalilo čas, oziroma čase, v katerih je nastalo. Zato je bila ta skromna razstava veliko okno v razgledom v skoraj stoletna politična in kulturna dogajanja časa, ki se je včasih miren, včasih pa ves buren prelival skozi dolenjsko metropolo.

Novomeška razstava tiska, od 29. novembra do 11. decembra, spada v vrsto tistih kulturnih prireditvev, ki so skromne po svojem obsegu, toda bogate in tehtne po svoji vsebini. Le dve skromni sobi v prenovljeni Stari gimnaziji, toda kako velik in pomenljiv kos naše kulturne in politične zgodovine za tistega, ki je znal pogledati v orumele liste, časopise, bledikaste matrice od tiskovne tehnike, delne tehnike, partizanske časnikarje in podobno. Časopisi, dijaški listi novomeških dijakov, ilegalni pozivi Partije ljudstvu pred vojno, glasila OF in borbenih enot, vse to je živo, ti papirji dihaajo, pričajo, govorijo, vse to je na svoj način oblikovalo duševno življenje in miselnost našega človeka in zrcalilo čas, oziroma čase, v katerih je nastalo. Zato je bila ta skromna razstava veliko okno v razgledom v skoraj stoletna politična in kulturna dogajanja časa, ki se je včasih miren, včasih pa ves buren prelival skozi dolenjsko metropolo.

Novomeška razstava tiska, od 29. novembra do 11. decembra, spada v vrsto tistih kulturnih prireditvev, ki so skromne po svojem obsegu, toda bogate in tehtne po svoji vsebini. Le dve skromni sobi v prenovljeni Stari gimnaziji, toda kako velik in pomenljiv kos naše kulturne in politične zgodovine za tistega, ki je znal pogledati v orumele liste, časopise, bledikaste matrice od tiskovne tehnike, delne tehnike, partizanske časnikarje in podobno. Časopisi, dijaški listi novomeških dijakov, ilegalni pozivi Partije ljudstvu pred vojno, glasila OF in borbenih enot, vse to je živo, ti papirji dihaajo, pričajo, govorijo, vse to je na svoj način oblikovalo duševno življenje in miselnost našega človeka in zrcalilo čas, oziroma čase, v katerih je nastalo. Zato je bila ta skromna razstava veliko okno v razgledom v skoraj stoletna politična in kulturna dogajanja časa, ki se je včasih miren, včasih pa ves buren prelival skozi dolenjsko metropolo.

„Večina še ni videla, kako list izgleda...“

Lepo pismo smo pretekli teden dobili tudi iz osnovne šole v Mohorju, okraj Kočevje. Takole piše šolska upraviteljica Malesa Gross:

... Takoj po prejemu smo brezplačno razdelili Dolenjski list po vseh hišah tukajšnjega šolskega okoliša. Ljudje so ga radi prevzeli in brali, kajti večina še ni videla, kako list izgleda. Ze v prvih dneh se je prijavilo 12 naročnikov:

Jože Cimperman, posestnik, Sela št. 6; Jože Gradinar, delavec iz Boštaja 2; Jože Klančar, delavec, Mohore 2; Stane Rupar, dijak, Vrh 11; Miha Štrukelj, posestnik, Sela 7; Anton Zgonc, posestnik, Dediščina št. 6; Franja Bavček, gospodinja, Rupe 5; Ana Hočevnar, gospodinja, Neredi št.

3; Malči Hočevnar, gospodinja, Neredi št. 2; Marja Tomažin, upokojenka, Mohorje št. 3 in Danica Zakrajšek, posestnica iz Boštaja št. 3.

Posiljamo vam seznam plačane naročnine, znesek 1920 din pa smo danes poslali po pošti. V tej akciji bo šola sodelovala vse december. Dasi smo v zakotnem, težko pristopnem hribovskem kraju, kjer nimamo niti poštne dostave, vendarle upamo, da bomo zbrali 20 naročnikov...

Lepo se zahvaljujemo tovarišič šolski upraviteljici v oddelku Mohorju za skrb pri razširjanju Dolenjskega lista in želimo novim naročnikom, da bi bili z zadovoljnimi!

težko pristopnem hribovskem kraju, kjer nimamo niti poštne dostave, vendarle upamo, da bomo zbrali 20 naročnikov...

Lepo se zahvaljujemo tovarišič šolski upraviteljici v oddelku Mohorju za skrb pri razširjanju Dolenjskega lista in želimo novim naročnikom, da bi bili z zadovoljnimi!

Miha Šepetavc je zbral 80 novih naročnikov za razne časopise

V Tednu tiska in radia so odborniki sindikata v novomeški tovarni NOVOTEKS pripravili predvsem in delavkam naše napredne časopise, dnevnike, tednike in revije. Tkalski mojster Miha Šepetavc, ki je že lani pridobil lepo število novih naročnikov za Dolenjski list, je tudi letos razumel nalogo aktivista in prijatelja socialističnega tiska. Brez vsakega naročila je zbral na 80 novih naročnikov za Dolenjski list, Slovenski poročevalec, Tedensko tribuno, Našo ženo, Tovariša in še za nekatere druge liste.

V novomeški tekstilni tovarni bi zdaj našli le še redke delavce, ki še nimajo doma nobenega izmed naših časopisov. Tako skoraj celoten kolektiv redno zasleduje vse dogodke na političnem, gospodarskem in kulturnem področju doma in po svetu.

Mar bi bilo težko posnemati take dobre vzgleda tudi v drugih dolenjskih podjetjih? Ne, treba je le, da nekdo začne z organizirano akcijo, da spregovori z delavci in nameščenici o pomenu tiska in da priporoči v krogu znancev in prijateljev ta in oni časopisi!

bi zdaj našli le še redke delavce, ki še nimajo doma nobenega izmed naših časopisov. Tako skoraj celoten kolektiv redno zasleduje vse dogodke na političnem, gospodarskem in kulturnem področju doma in po svetu.

Mar bi bilo težko posnemati take dobre vzgleda tudi v drugih dolenjskih podjetjih? Ne, treba je le, da nekdo začne z organizirano akcijo, da spregovori z delavci in nameščenici o pomenu tiska in da priporoči v krogu znancev in prijateljev ta in oni časopisi!

Najboljši sodelavci od 6. do 12. XII.

Zbiranje novih naročnikov in razširjanje Dolenjskega lista se uspešno razvijajo. V zadnjem tednu, to je od 6. do vključno 12. decembra, smo zabeležili imena 254 novih naročnikov, pri čemer pa niso všteti tisti, ki si naročnijo naš tednik s 1. januarjem 1956.

Tudi v tem tednu vodijo prosvetni delavci, osnovne šole, nižje gimnazije in nekatere sindikalne podružnice. Naj jih naštejemo:

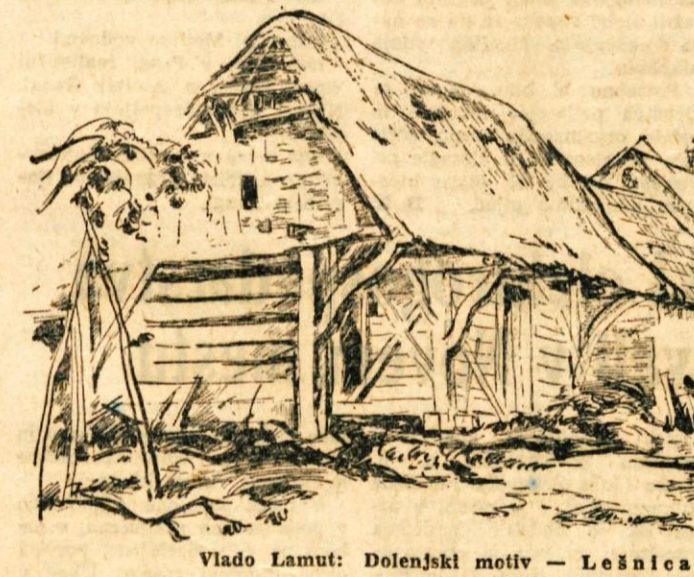
Osnovna šola Dvor — 8 novih naročnikov; osnovna šola Skočjan — 7 naročnikov; osnovna šola Drženja vas pri Ribnici — 13 naročnikov; osnovna šola Ajdovce — 7 naročnikov; osnovna šola Draganjla sela — 18 naročnikov; Anica Zalar, šol. upraviteljica v Ziljah — 5 naročnikov; Angeleca Caruga, šol. upraviteljica v Gabru nad Semčim — 20 naročnikov za teden 1. januarja; Miran Matičič, vratar tovarne BELSAD v Cimoslju — 10 naročnikov; Minka Jereje, Sentjernej — 4 naročnike; Marica Skrinjar, učiteljica, Semčje — 3 naročnike; Veta Spirič, šol. uprav. Stara cerkev — 12 naročnikov; Zmago Dragoš, Velike Lašče — 9 naročnikov; sindikalna podružnica tovarne Tekstilana Kočevje

— 20 novih naroč.; France Smrke, Ljubljana — 5 naročnikov; Vinko Mate, Ribnica na Dol. — 11 naročnikov; Šola Klenovik pri Skočjanu — 6 naročnikov; Ivanča Gril, učiteljica v Birčni vasi — 3 naročnike; Zdenka Oberski, šol. upraviteljica Gradec pri Podbočju — 3 naročnike.

Nižja gimnazija v Metliki — 8 naročnikov; šola Gor. Susice — 6 naročnikov; nižja gimnazija Vel. Lašče — 6 naročnikov; nižja gimn. in osnovna šola Sentjernej — 9 izvodov; šola Stari trg ob Kolpi — 6 naročnikov; 5 razred. osn. šole v Zagradcu — 8 naročnikov; šola Sinji vrh — 3 naročnikov; Karel Oražem, Vinca pri Sodražici — 6 naročnikov; Kolportаж (dubrobo razprodajo časopisa) po učencih pa so doslej naročile te šole:

nižja gimnazija Trebnje — 30 izvodov; šola Sinji vrh pri Vinici — 9 izvodov; šola Klenovik pri Skočjanu — 10 izvodov.

Vodstva vseh naših šol, upravne odbore sindikalnih podružnic, dopisnike, prijatelje in naročnike Dolenjskega lista prosimo, da bi pomagal doseči naše sodelavce in pomagali v razširjanju vrst naročnikov in bralcev domačega lista!

Vlado Lamut: Dolenjski motiv — Lešnica pri Mačkovu.

ZAPISKI IZ LET NOB

Likvidacija belogardistične postojanke na Ajdovcu

10. decembra je minilo trinajsto let, ko je bila uničena belogardistična postojanka na Ajdovcu pri Žužemberku. Kot udeleženec te borbe, oziroma kot vodnik 3. voda 3. čete 1. bataljona Gubve brigade, naj na kratko opišem, kako je napad potekal.

V večernih urah 10. decembra 1942 se celotna brigada Matije Gubca preselila iz vasi Rihpovec preko proge na sektor dobernske občine. Naš bataljon je šel čez progno med železniškima postajama Ponikve-Trebnje.

Ze v Rihpovcu so komandanti bataljonov dobili načrt, v katerih vaseh naj se brigada ustavi, ko bo prekorčala progno. Naš bataljon se je naselil v vasi Dolnje vrhe, kjer smo največ bili pri kmetu Slavku Lavrihu. 2. bataljon je šel v Šahovec nad Dobrnjem, 3. bataljon pa se je ustavil v Rdečem Kalu.

11. december je bil zelo lep

in sončen. Popoldne je naš vodnik poklical komandir Rade in povedal, da je čete treba pripraviti za odhod.

»Sli bomo naprej in, če bo potrebno, bomo stopili tudi mi v akcijo.«

Takoj sem vedel, kam gremo, kajti kot domačinu mi je bilo znano, da je najbližja in najbolj osamljena, toda stratesko zelo važna belogardistična postojanka na Ajdovcu. Kmalu se je naš bataljon začel pomikati proti Rdečemu Kalu in se tu pridružil 3. bataljonu. V vasi smo ostali le malo časa; kajti ko se je stemnilo, sta se začela oba bataljona pomikati skozi Ojstri vrh proti Ajdovcu. Kmalu ko smo zapustili vso, so začeli Italijani iz Trebnjega, kjer so imeli svojo postojanko, s topovi ostreljavati Ojstri vrh; čeprav je kaka granata priletela tudi v bližino naše kolone, nismo imeli nobenih izgub.

Ko smo okrog 9. ure zvečer prišli do tako imenovanih Ajdovskih Lazov, se je naš bataljon ocepil od tretjega in zavil na levo po senožitih proti vasi Plano, 3. bataljon je pa krenil po poti proti Ajdovcu in kmalu naletel na belogardistično zasedo, ki pa je s junaško pobegnila v postojanko. Se preden je naša četa prišla na doleteno mesto, se je v Ajdovcu že razvila borba med belogardisti in 3. bataljonom, ki je imel nalogo napasti in likvidirati postojanko, naša četa je pa bila doletena 3. bataljonu v pomoč, če jo bo potreboval. Nismo dolgo čakali, ko je prišel kurir 3. bataljona z naročilom, da moramo v Ajdovcu in tam obkrožiti jugozapadni del vasi. Komandir nas je takoj popeljal v vas in razporedil za župniškim hlevom. 1. in 2. vod sta zavzela položaje levo od ceste, ki pelje iz Sadinje vasi na Ajdovce, do čem je bil 3. vod razporejen desno pod cesto od šole do mežnarje. Ti položaji so bili v vasi sami, tako da je bil obroč zelo strujen. Preostali del vasi in opazovalnico s puškomitraljezom so imeli v zvoniku farne cerkve.

Belogardisti, kakih 70, so bili utrjeni v Prosvetnem domu, nekaj pa jih je bilo tudi v župnišću in šoli, zelo močno stražo in opazovalnico s puškomitraljezom so imeli v zvoniku farne cerkve.

Tov. Gorazd (Podobnik Milan) je postal svoj težki mitraljez »Schwarzlose« pod kozolec in je prav dobro obvladal glavno stran Prosvetnega doma.

Beli so se zelo drovratno upirali. Borili se proti sovražniku, ki ga čuvalo močni zidovi, samo s puškami in mitraljezi, ni lahka stvar. Ni šlo drugače — borci 3. bataljona so morali za-

žgati župnišče in šolo. Beli so se prebili v Prosvetni dom in tako okrepili tamošnjo posado.

Med borbo so naši ujeli nekoga duhovnika, izganca s Stajerske, in ga poslali v Prosvetni dom, da pojasni belim nesmiselnost borbe. Toda belogardisti tokrat niso hoteli poslušati svojega dušnega pastirja.

Ker se beli niso hoteli vdati, mi se pa nismo mogli približati Prosvetnemu domu, ker nas je ogrožala belogardistična straža v zvoniku, so bili naši primorani zažgati še cerkev. Ko se je cerkev vnela in ko se je začel dim valiti skozi zvonik, je eden od belih skočil iz zvonika; pobrali smo ga in odnesli na varno. Komisar naše čete tov. Ivo ga je začel zasliševati, toda belogardist ni dal nobenega glasu; ne vem, ali se je res tako pretresel, da ni mogel govoriti, ali pa ni hotel.

Kmalu nato se je spustil po strelovodu drugi belogardist, ki je kričal: »Ne streljajte — se vdam!« Ko je prišel na zemljo, je začel metati bombe in uspelo mu je uiti iz našega obroča, pa so ga kmalu prijel borci Tomšičeve brigade, ki so bili v zasedi pri Srednjem Lepovcu. Vsi ostali pa so rajši zgoreli, kot da se nam vdal ali poskušali pobegniti. Ko se je zvonik vnel, je bilo vidiati zvonove, ki so od vročine začeli dobivati rdečkasto barvo. Je trajalo le malo časa, kajti kmalu so zgoreli na tla.

Ostal je le še Prosvetni dom, ki je kril belogardiste. Treba je bilo zažgati še njega. Tovariš Franci Kolar in tovariš Hugo

sta s. mu približala in ga zažgala, toda belogardist ni uspelo, da so ogenj zadušili. Še enkrat sta omenjena dva poskušala srečo: dom je pričel goreti, tovariš Kolar pa je bil ob tem ranjen.

Protijutru je začelo našim mitraljezom primanjkovati municije, zato je vsak borec moral dati nekaj patronov za mitraljez.

Beli so videli, da ni druge pomoči, kot da naspadejo. Okoli starih jutraj so res začeli juršati iz doma, toda tov. Gorazd jih je kosil s svojim mitraljezom. Kolikor jih ni padlo pred domom, so padli, ko so hoteli zbežati iz vasi. Precej se jih je skrilo po kletah, vvinjakih, skednjih in podobno. Le rečim se je posrečilo zbežati iz Ajdovca. Okoli 27 smo jih ujeli živih.

Tako je bila okoli šestih jutraj belogardistična postojanka na Ajdovcu likvidirana. Takoj po borbi smo pobrali vojni plen, ki ni bil velik, kajti veliko orožja in municije je zgorelo v Prosvetnem domu in v zvoniku.

Ceprav je borba divjala od devetih zvečer do šestih jutraj in čeprav so beli streljali ko nori, smo imeli le dva mrtva in 15 ranjenih.

Ko se je začelo daniti in ko smo pregledali vsa plosinja na Ajdovcu, je naša četa vsa vesela nad uspehom zapustila vas in odšla v Globodol, kjer se je v bližini Frate združila z ostalima dvema četama našega bataljona, ki sta bili v zasedi.

Lojze Vršnik

Od Slovencev Blatt do Dolenjskega lista

Prvi dve vitrini v prvi sobi sta nosili napis: Novomeška periodika. Začet je dober list z naslovom v lepi rimski kapitali Nomina eorum z letnico 1771, predhodnik raznih Jahresbericht in Izvestij novomeške gimnazije in drugih šol, ki se zaključuje z letom 1940. Vmes je bilo še nekaj drugih tiskov, lističev (novomeške garde in podobno), zraven pa starejšim dobro znani zvezki Krajevne biblioteke, ki je pomenila v svojem času tehtno založniško delanje podjetnega novomeškega tiskarja Krajca. Drugih knjižnih izdaj Novo mesto ni imelo, vse

Kratek račun

Dolenjski list je dosegel redno tedensko naklado 8.800 izvodov. Če bi vsaj še 100 osnovnih šol in vsaj 30 sindikalnih podružnic zbralo samo po 10 novih naročnikov, bi naš tednik lahko izhajal v nakladi čez 10 tisoč izvodov na teden.

Ali lahko to uresničimo še letos? Vsekakor, saj nam je doslej izmed 160 osnovnih šol in nižjih gimnazij odgovorilo oziroma poslalo nekaj naročnikov komaj 22 šol, od vseh dolenjskih in kočevskih sindikalnih podružnic pa komaj 3...

Nekdo so »Dolenjske Novice« izhajale v 600 do 800 izvodih. Danes je dosegel Dolenjski list 8800 izvodov, prav lahko pa bi se z najmanjšim trudom organizacij, šol in sindikatov povzpela na 10.000 izvodov.

Podravimo 10. oblet. osvoboditve z rekordnim številom naročnikov našega domačega lista — z redno naklado deset tisoč izvodov! Pridobite zato Dolenjskemu listu tudi vi vsaj enega novega naročnika!

ZAHVALA

Podpisani Vinko Mustavar se za izvajanje Dolenjskemu listu za poslano nezgodno zavarovanje 15.000 dinarjev. Ze lani sem dobil na račun moje nezgode 5.000 dinarjev, letos pa, ko sem bil spoznan za stooostotnega invalida, pa za 20.000 dinarjev, skupaj torej 25.000 dinarjev. Še enkrat iskrena hvala, naš Dolenjski list pa vsakomur priporočam!

Vinko Mustavar,
Ponikve 59,
Videm — Dobrepolje

Slovenski izseljenski koledar za leto 1956 je izšel

Sredi novembra je izšel Slovenski izseljenski koledar za leto 1956, ki ga že tretje leto izdaja Slovenska izseljenska matrica za slovenske izseljence po svetu. Ta izseljenski zbornik, kakor tudi ilustrirani mesečnik »Rodna gruda«, sta si v treh letih pridobila številne naročnike in bralce v Združenih državah Amerike, v Južni Ameriki, v Afriki, Avstraliji ter mnogih evropskih državah.

Izseljenski koledar je uredil književnik Tone Sliškar. Obsega 288 strani in je bogato opremljen s 178 fotografijami. Domači avtorji so prispevali članke o političnem, gospodarskem in kulturnem življenju v Jugoslaviji in Sloveniji, polovico koledarja pa obsega prispevki rojakov — izseljencev samih. Tako postaja Slovenski izseljenski koledar iz leta v leto zbornik dragocenih zgodovinskih zapiskov iz življenja slovenskih izseljencev.

Naslovno stran, ki predstavlja na lepo modri podlagi živobarven zemljevid Slovenije, je opremil Janez Tapin. Cena koledarja je 500 dinarjev.

Izseljenski koledar priporočamo zlasti onim, ki imajo svoje in prijatelje v tujini, da jim ga pošljejo kot lepo novoletno darilo.

RAZPIS ZA TEČAJ POLITIČNE SOLE PRI CK ZKS (OD 1. FEBRUARJA DO 30. JUNIJA 1956)

Tečaj je namenjen predvsem delavcem in delavkam v industriji in kmetstvu, ki že delajo v organih delavskega in družbenega upravljanja, v organih oblasti, v sindikatih, društvih itd. in si žele razširiti in poglobiti politično znanje.

Prijave za sprejem v šolo pošljite na upravo Politične šole pri CK ZKS, Ljubljana, Parmova 37, II. trakt do 31. decembra 1955, hkrati pa tudi na svoj občinski komitej.

V prijavi navedite osebne podatke, podatke o dokončanih šolah in tečajih, o statusu in funkcijah v političnih organizacijah, o osnovnem poklicu in zaposlitvi in o višini mesečnih prejemkov.

Sola ima internat, ki je namenjen predvsem tovarišem in tovarišicam izven Ljubljane. Podrobnejše informacije dobite na upravi šole oziroma na občinskem ali okrajnem komiteju ZKS svojega področja.

Za nove naročnike: TUKAJ ODREŽITE!

DOPISNICA

Znamka za 10 din

Upravi

„Dolenjskega lista“

NOVO MESTO poštni predal 33

Staršem v premislek Dober začetek dela šolskih odborov v občini Trebnje

Teden otroka je res že za nami, vendar se mi zdaj potrebnost spregovoriti še nekaj besed s starši, in sicer o šoloobveznih otrocih.

Šolski obisk na podeželskih šolah je v primeri z mestnimi silno slab. Naj navedem nekaj izrazitih primerov, ozir, izgovorov, ki jih slišamo od staršev in učencev na osnovni šoli v Trebnju.

da je sodnik za prekrške odmeril staršem denarno kazen in krive so bile spet — učiteljice, ki animajo drugega dela, kakor štiri ure na dan plazati otrokoma.

Nepismenost je žalostna stvar

Starši, ki tako pravijo, ne pomislijo, da se za šolski pouk ne zanimajo samo učiteljice, kajti obisk šole je obvezen. Obenem tudi pozabljajo, da so učiteljice na Trebnjem zaradi otrok, ne pa otroci zaradi njih.

Starši, ki tako pravijo, da je za otroka prenaporna, da bi šel vsak dan v šolo. Tako pojmovanje je zgrešeno. Saj včasih,

ob slabem vremenu, za otroka res ni lahko iti uro daleč, toda ali je zanj kaj laže, če ga pošljejo trosit gnoj ali kopat v vinograd? Starši se morajo malo več žrtvovati za otroka in njegovo prihodnost!

Malomarnost staršev do vzgoje svojih otrok naj pokaže še nekaj primerov!

Na vprašanje, koliko je stara, je učenka v prvem razredu odgovorila: »Dve leti.« Več kot polovica otrok sploh ni vedela, koliko so stari. Ko je bilo učenki naročeno, naj doma vpraša, so ji rekli, naj spet pove v šoli, da je stara dve leti... Učenka osmega razreda je med poukom odšla v trgovino. Ko se je vrnila, se sploh ni opravičila, kot bi se za učenko osmega razreda že spodobilo. Zato ji je učiteljica odvzela steklenico. Potem je pa vsa razburjena prhitela v šolo mati in nahrullila učiteljico, da ima te zafkancije dovolj. Ne bi bilo bolje, da je poslala najzaj hčerko in ji naročila, naj se lepo opraviči? Kaj vprašala, če učitelj učil im hoče otroka dobro, starši doma pa po svoje obrnejo!

Starši, gre za korist in srečo vaših otrok!

Sola na Jelševcu ima štiri razrede, šolska obveznost pa traja osem let. Torej mora otrok, ki je uspešno končal štiri razrede, poslušati isto snov še štiri leta. Otok je pa radoveden in hoče zvedeti vedno kaj novega. Ko so starši zdeli, da bodo morali otroci iz jelševske šole obiskovati štiri višje razrede na Trebnjem, kar je edino pravilno in koristno, ko ima šola na Jelševcu samo štiri razrede, so ogorčeni prišli nad učiteljico. In če sta učite-

lji bolj dopovedovali, da je to potrebno, manj je pomagalo. Zaključek je bil: »Prav, bo pa doma ostal!« Če bi staršem šlo za to, da se njihovi otroci česa naučijo, bi to stvar čisto drugače razumeli.

Tole ni napisano iz kakega ogorčenja ali kot samo očitanje, ampak zato, da bi tisti starši, ki do šole in pouka nimajo pravega odnosa, spoznali in se zavedali, da šola ni zafkancija, ampak da je njen namen, da otroke izobrazi in pripravi za življenje. Kajti tudi izgovor: »Za delo na kmetiji bo že do-

ber, čeprav ne zna pisat in brate ne vejal! Tudi naš kmečki človek mora imeti vsaj osnovno izobrazbo, le tako se bomo dvignili in napredovali v gospodarskem in kulturnem oziru in si tudi na skopi trebnjski zemlji ustvarili pogoje za boljše življenje. Cim več bo naš kmečki človek vedel in znal, toliko bolj bo lahko upošteval in uporabljal sodobna dognanja umnega kmetovanja in gospodarjenja. Temelje tega znanja pa mu da ravno šola. Starši, premislite to in poskrbite, da bodo vaši otroci redno in radi prihajali k pouku. S tem boste podprli prizadevanje šole, koristno pa bo otrokom in vam.

Dragotina Markovič

Otroci in pijača

šole prenaporna za sedemletnega otroka in da bi bilo dovolj hoditi v šolo trikrat na teden.

Varuh učenca, ki že tretje leto ne hodi v šolo, je izjavil, da učenca sili v šolo, pa ga noče ubogati. »Jaz nisem kriv, če noče,« je dodal in skomignil z ramo. Dobro je v spominjati z ravnarja, da učenec hodi sleparit v dve uri oddaljeno vas. Ko je sodnik za prekrške odmeril gospodarju zaradi fantovega nerednega obiska denarno kazen, je gospodar izjavil, da so vsa krive učiteljice. »Premlade so, pa ne znajo prijeti otrok.« Torej pet učiteljic, brez pomoči staršev, bi moralo trdnó držati na vajah 170 otrok, oče, oziroma varuh, pa ne more ukrotiti enega samega otroka!

Neki učenec ni prihajal v šolo, ker je bil »prevleku«. Baje je hodil delat h kmetom. Seve-

NOVE ŠOLE V OKRAJU

OLO Novo mesto je ustanovil na predlog Sveta za šolstvo šola za defektno deca v Smihelu pri Novem mestu. Šola že postuje pod imenom »Pomožna šola v Smihelu pri Novem mestu«. Vanjo sprejemajo šoloobvezne z defektnimi otroci iz okraja Novo mesto.

Okrajni ljudski odbor je tudi potrdil odločbo občinskega ljudskega odbora Semeč in Mokronog, s katerima sta bili ustanovljeni šoli na Planini in v Lakencu. S posebno odločbo je bil ustanovljen Gospodinjski center v Novem mestu, ki postane okrajni proračunski zavod.

V Metliki goje zdravilna zelišča

Na zadnji kmetijski razstavi v Metliki, v novembu letošnjega leta, so bila med drugim razstavljena tudi samonikla in gojena kultivirana zdravilna zelišča. Pobudo za kultiviranje zdravilnih zelišč v Sloveniji je dal Zavod za farmacijo v Ljubljani, ki se zaveda koristi tega gojenja, saj je znano, da predstavlja farmacevtska agrarna kultura v vseh naprednih državah važno gospodarsko panogo.

V Metliki je že pred petimi leti pričel sistematično gojiti zdravilna zelišča mr. ph. Gorko Jug, ki je na površini 250 m² ugotovil, da so tu odlični pogoji za sajenje kobilnic (domača in holandska kumna, sladki janež, korijander), usnaci (poprova me-

Kdo bi zameril delavcu, če med težkim delom ali po končanem delu izpije kozareček dobrega vina? Toda dobro, zlahka vino lahko pridelajo le tam, kjer je primerno podnebje in dovolj visoka lega; ker pa brez vina ne gre, sadijo šmarnico, ki raste povsod. Ta se je tako udomačila in postala priljubljena, da so kmetje veliko lepih njiv zasadi s to omeneno trto. Kjer je vino doma ga pijejo vsi, tudi otroci, in čim slabše vrste je vi-

Čemu surovost do otroka

V uredništvo lista smo dobili pritožbo, da se je 8. decembra natakarcica Mima Drenik na dvoršču poleg gostilne »Pri dobri kapljici« grdo znešla na 5-letno Kestjevo deklico s Tavčanjeve ceste 13 v Novem mestu. Otok je bil v mesnici in je nato zavil čez dvorščico na Marof, kjer ga je čakala mati. Pri tem je prav gotovo ne iz zlobe ali hote — stopil na robček, ki je ležal na tleh pod razobeženim petlom. Natakarcica ga je oklofotala po glavi in ušesih, nato pa mu je vzela iz rok še palico in vpila nad njim. Ko ji je mati dejala, zakaj kaznuje otroka, ki ni nič zakrivil, je Drenikova zlobno pristavila, da ji je žal, da deklica ni še bolj nabila.

Čudna kultura srca, ki jo je treba žigosati!

no, tem manj ga je škoda za otrokove prijavitelj.

Nedavno sem po več letih obiskal znanca-sošolca, v času, ko je bila družina ravno pri kosilu. Po jedi je gospodar postavil na mizo steklenico šmarnice, jo natočil najprej sebi, nato se je kozarec vrtil pred otroci, od večjega do manjšega. Bilo jih je osem, starih od enega do sedemnajst let. Ko je šestletna deklica izpila kozarec, ga je spretno nalila mlajšemu bratcu; ker ga je natočila le polovico, je ta pijačo odločno odklonil in se zadovoljil šele potem, ko mu ga je oče nalih do vrha. Med pogovorom mi je prijatelj povedal, da noče kratiti otrokom pijače, ker pije tudi sam. Ker mu je vinograd, kjer je imel posajeno le zlahka trto, dajal premalo pijače za vso družino, je zriogal njivo blizu doma in posadil šmarnico. »Saj za otroke je dobra,« je dejal.

Druga prijateljica sem obiskala med večerjo. Ker je gospodinja imela opravka s prašiči in ker ni imela nič pripravljenega na mizo, je poslala trinajstletnega sina v klet po vino, medtem pa je mlajša sestra narezala čebule, na sredo mize postavila sol, naker je petero otrok sedlo za mizo in večerjalo čebulo s kruhom, zalivali pa so s šmarnico. Gospodinja je rekla, da je to najbolj poceni in enostavna večerja za otroke. Omenil sem ji, da bi bilo mleko s kruhom tudi poceni večerja, pa mi je odgovorila, da take jedi ne pripravi zato, ker ne utegne pred večerjo pomoliti krave. »Sicer pa je čebula, posebno pa vino, dobro proti glitstam, je pripomnila.

Spričo take prehrane otrok se res ne moremo čuditi, zakaj zdravnik ugotavljajo slabo razvitev in slabokrvnost predšolskih in šoloobveznih otrok. Ni več uganka, kje je vzrok, da je veliko število otrok živčnih, da morajo v šolah pogosto bežeti slabe uspehe in sta se naša dorasajoča mladina vdaja alkoholu.

Potrebno bi bilo, da bi se Društva prijateljev mladine in ostale organizacije resno lotile teh problemov in dosegle pri starših, da ne bi dajali otrokom alkoholnih pijač. D. N.

Strokovnjaki elektrogospodarstva so zborovali v Novem mestu

V preteklem tednu je bilo v »Pionirjevi« dvorani v Bršljanu važno posvetovanje, ki ga je sklical uprava Elektrogospodarske skupnosti Slovenije iz Ljubljane. Zbralo se je 90 predstavnikov vseh slovenskih elektrogospodarskih distribucijskih podjetij, republik in okrajni elektrogospodarski inšpektorji, zastopnika univerze in državnega sekretariata za gospodarstvo LRS ter predstavnik OLO Novo mesto.

Posvetovanje je začel 8. decembra Ivan Pirnat, direktor Elektro Novo mesto, ki je pozdravil vse navzoče, med katerimi sta bila tudi predsednik OLO Novo mesto Franc Pirkovič in zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft. Za njim je začel posvetovanje plodnih uspehov predsednik tovariš Pirkovič, naker je prevzel vodstvo zborovanja direktor Uprave ELES ing. Vekoslav Korošec. Prvi dan so udeleženci posvetovanja poslušali tele referate: smernice za projektiranje nizko napetostne mreže (ing. Franc Strajnar); gradnja n. n. mreže (Mirko Zupanc); gradnja kabelske mreže (ing. Stane Jesih); obratovanje n. n. mreže (Franc

Oblik) in poročilo komisije o pregledu novozgrajene n. n. mreže (Jože Zeleznik). Popoldne so razpravljali o referatih, v petek pa so obdelali naslednja vprašanja: gradnja in obratovanje napajalnih postaj (Ivan Pirnat); uporaba lesa in ostalega materiala ter izgradnja n. n. mreže od 1945 do 1955 (Rudolf Kern); dosedanje izkušnje v razvoju konzuma (Viljem Barovič) in upo-

Marian Jan Lapajne: Novomeški Breg

Nevaren poljub

V Sentvidu na Koroskem je v času sedma gostoval cirkus »Fortuna«. V cirkusu je bila zaposlena tudi 22-letna Terezija Koritnik, ki je nastopala z levi. Kazalo je, da je z zverinami v dobrih odnosih in jim je sama tudi čistila kletko. V nedeljo jutraj je bila prav tako zaposlena v kletki. Iz same razigranosti je dala dveletni levjni poljub. Ta pa za tako ljubeznivost ni bila razpoložena in je krotkilo udarila s šapo po glavi in jo še ugriznila v obraz. Vso okrvavljeno so krotkilo hitro prepeljali v bolnišnico s težko telesno poškodbo.

Jože Petrina

Nekaj letošnjih obletnic Metlike

- 1300 se Metlika omenja kot »Novi trg«.
- 1305 dobi trg iste pravice kot mesto Kostanjevica.
- 1365 se Metlika prvič omenja kot mesto.
- 1475 Turki petič napadejo Metliko (prvič l. 1408).
- 1510 razsaja v Metliki kuga.
- 1560-70 Metlika pomembno središče protestantizma za Dolenjsko in hrvatsko krajino.
- 1575 ustanovljena šola v Metliki.
- 1575 Turki šestnajstič napadejo Metliko.
- 1615 zadnji protestanti v Metliki.
- 1705 največji požar v Metliki. Pogorelo vse mesto z gradom, komendo, cerkvijo, hišami in mestnimi stolpi.
- 1720 kuga v Metliki.
- 1825 rojen v Metliki narodopisec, jezikoslovec in urednik Ivan Navratil.
- 1830 rojen v Metliki Anton Navratil, ilirec in pobudnik narodnega življenja v Metliki.
- 1855 huda kolera v Metliki.
- 1865 ustanovljena v Metliki čitalnica.
- 1935 dobi Metlika vodovod.
- 1935 umre v Pragi realistični kipar, Metličan Alojzij Gangl. Njegov pepel prepeljejo v Metliko.
- 1950 umre v Metliki književnik in sokolski organizator Engelbert Gangl.

Nesreča na kandijskem mostu

Ponedeljski dnevi v Novem mestu so poseben problem za varnost prometa, zlasti v dopoldanskem času. Glavna cesta je ob teh dneh skoraj zatpana z vprežno in nevrožno živino ter s pešci, čeravno je ta cesta prvenstveno namenjena za promet z motornimi vozili kot tranzitna cesta. Vozniki motornih vozil se upravičeno pritožujejo, da se ob ponedeljskih le s težavo prebijejo z avtomobilski skozi mesto.

Nepazljivosti voznikov in gonjači živine močno ogrožajo varnost cestnega prometa in se večina njih ne zaveda, kakšne posledice lahko nastanejo, če niso pazljivi in disciplinirani.

Zaradi nepravilnosti je prejšnji ponedeljek popoldne prišlo do manjše prometne nezgode, ki bi lahko imela hujše posledice. Posesnik Jože Lokar iz Dolenjskega Karteljeva je tega dne gнал po glavni cesti proti mostu mladega žrebca. Zival se je verjetno splašila, se vzpela na zadnje noge in se zvrnila.

Pri tem je žrebec udaril iz glavo ob kamnit opornik zid in se ubil. Lastnik je s tem oškodovan za 18.000 dinarjev. S. F.

SPET ŽRTEV PROMETNE NESREČE

V ponedeljek, 5. decembra, se je mudila v Novem mestu 73-letna Ana Kužnik, doma iz Bilske vasi pri Mirni peči. Ko se je vračala proti domu po glavni cesti okrog 11.30 ure in pomagala sorodniku poganjati nezaprženo živino, je v Bršljanu srečala tovorni avtomobil s priklopliko, ki je vozil iz Bršljana v Novo mesto. Kužnikova se je sicer izognila tovornemu avtomobilu po desni strani ceste, verjetno pa ni opazila, da je za tovorni avtomobil priklopljena še težka priklolica, čeravno je bilo to označeno z znakom na avtomobilski kabini. Kužnikova je ta-

Nesreča na kandijskem mostu

dicca lahko nastanejo, če niso pazljivi in disciplinirani. Zaradi nepravilnosti je prejšnji ponedeljek popoldne prišlo do manjše prometne nezgode, ki bi lahko imela hujše posledice. Posesnik Jože Lokar iz Dolenjskega Karteljeva je tega dne gнал po glavni cesti proti mostu mladega žrebca. Zival se je verjetno splašila, se vzpela na zadnje noge in se zvrnila. Pri tem je žrebec udaril iz glavo ob kamnit opornik zid in se ubil. Lastnik je s tem oškodovan za 18.000 dinarjev. S. F.

Nevarnost statične elektrike

Ta vrsta elektrike je že zelo dolgo znana, saj jo je maršokom prav pošteno zgodila. Kar ogledno si, kako se je z njo seznanil nekaj zdravnik iz Združenih držav Amerike. Nečed so ga poklicali sredi noči k težkemu bolniku. Nadel si je kožuh in obul čevlje iz kavčuka ter odhitel v garažo po avtomobil. Ko je hotel odpreti vrata avtomobila, je skočila iz njegove rokve iskra in vžgala bencinske hlape, ki so se bili razvili, ker je bencinski tank puščal. Priisk, ki je pri tem nastal, je vrel zdravnik iz garaže. K sreči se je vsa ta dogodivščina končala brez hujših poškodb.

Kulturno delo v Dobrničju

Te dni je minilo dvajset let od rojstva naše republike. Tudi v Dobrničju smo dostojno praznovali Dan republike z lepo akademijo.

V govoru je tovariš Pleskovič na kratko opisal zgodovinsko pot naše republike in poudaril, kako velik je dosednji napredek domovine v vseh pogledih družbenega dogajanja. Nato so sledile recitacije in pevskie točke. Pionirji iz višjih razredov osnovne šole so nastopili z enodejanko »Štirje bratje«. Prijeto so nas razvedrili, saj so z nastopom pokazali, da je v njih veliko volje do igranja.

Nevarnost statične elektrike

Za zaključek so nas prijeto presenetili še mladinci z enodejanko »Starec Milton«. Vsebinska igrice nas je globoko pretresla, saj nas je spomnila na tiste težke dni, ki smo jih preživljali pod okupatorjem. Tu moram poudariti, da so nastopili sami novi člani KUD Jožeta Slaka. Toda pokazalo se je, da imajo vsi izredno veselje do kulturno-prosvetnega dela, saj je njihov nastop, čeprav prvi, vse hvale vreden. Kljub temu, da so se starejši člani KUD večidel razšli, vendar upamo, da bo kulturno-prosvetno delo v Dobrničju ponovno zaživelo. Franc Kovač, Milan Fabjan in Franc Kastelec so s svojim nastopom prizgali iskriko upanja, da se bodo iz njih kmalu razvili dobri igralci, ki bodo z lastno pobudo dvigali kulturno raven svoje vasi.

Zimski čas je tu! Upajmo, da bo v Dobrničju kulturno-prosvetno delo malo bolj zaživelo. K. I.

Za nove naročnike

TUKAJ ODREŽITE!

NAROČILNICA

Naročam 1 izvod »Dolenjskega lista« na naslov

Ime in priimek:

Poklic:

Kraj:

Pošta:

Casopis pošiljate na gornji naslov od dne naprej. Naročnino bom redno plačeval po položnici — osebno — celoletno — polletno — četrtletno vnaprej (neustrezno prečrtajte). Naročilo velja do moje pisarne odpovedi lista.

dne

lastnoročni podpis

To in ono s Kočevskega

Telesna vzgoja še vedno nima vseh pogojev za uspešno delo

Da bi prebivalci in šolob-
vezni otroci podrobneje spozna-
li cestno-prometne predpise in
cestno prometno, je Tajni-
štvo za notranje zadeve OLO
Kočevje skupaj s krajnim od-
borom LT za kočevski okraj
organiziralo predvajanje doku-
mentarnega filma »Bodite pre-
vidni!«, razen filma je bilo še

P. I., doma iz Sentruperta, do
vasi Podlog, od koder sta hotela
v Veliki Osoinik po drva. Toda
zaradi nepazljivosti jima je to-
vorni avto pod Velikim Osoinik-
om zdrsnil po nasipu okoli
9 metrov pod cesto. Ker sta se
bala, da se ne bi izvedelo, pro-
metne nezgode nista nikomur
prijavila, temveč sta šla sama

verjetnosti ne bosta šla več po
drva z avtomobilom, ki sta ga
imela od drugega podjetja v
popravilu (oba sta mehanika v
neki mehanični delavnici v
Ljubljani).

V ponedeljek je bil v Velikih
Lščah sejem rodovniške-plo-
vniške živine. Na sejem je bilo

prignane mnogo živine in cene
so bile tudi primerne. Mnogi
lastniki bikov so prejeli preko
100.000 din za svoje živali, neki
kmet iz Srobotnika je prodal
svojega bika celo za 150.000 din.
Na splošno je sejem prikazal,
da kmetovalci velikoklaške in
dobrepoljske okolice precej
skrbijo za rodovniško živino
ker se zavedajo, da imajo od
nje mnogo več koristi, saj jo
prodajo še enkrat ali celo več-
krat dražje. Tega naj bi se za-
vedali tudi ostali dolenski
kmetovalci.

Ob koncu leta se člani vseh
društev in društvenih uprav
druži ozirajo na preteklo leto,
s ponosom ugotavljajo svoje
uspehe, kritično govore o mo-
rebitnih neuspehih in si postavl-
jajo vsakovrstne načrte za pri-
hodnje leto. Razumljivo je, da
so pogoji za delovanje posame-
znih društev dokaj različni: pri
tem ni telovadnice, pri onem ni
igrišč, zopet pri drugem pri-
manjkuje sposobnih vodnikov
ali delovnih članov uprave in
podobno.

lovalo je tudi pri drugih nasto-
pkih. Pri tem delu je veliko bre-
dne prevzela na svoje rame
društvena načelnica Danica Ho-
čevar, po svojih močeh pa ji
pomagata Katica Ostrončič in
Janez Dragoš. Še veliko večje
uspehe pa bo društvo dosegalo,
ko se mu bo uresničila davna
želja — letno telovadišče.

Partizan v Otočcu še ni
uspelo rešiti vprašanja vodni-
škega kadra, med tem ko imajo
v Mirni peči vodnike samo za
moške oddelke.

Partizan v Črnomlju se po-
naša z nekaterimi vidnimi
uspehi v atletiki in rokometu,
v zadnjem času pa je govora
tudi nekaj o nogomestu. Še ved-
no je brez redne vadbe,
ker nima usposobljenih vodni-
kov. Zameriti mu je, da je znal
»odkriti« toliko talentov, celo
državnih reprezentantov, ni pa
mogel vzgojiti nekaj vodnikov
za redno vadbo. Prepričani
smo, da se bo v Črnomlju tudi
to stanje kaj kmalu zboljšalo,
zlasti če bo upravni odbor za-
devo pravilno zagrabil.

NOVO MESTO ZA VODNIŠKI KADER NI TAKO V STISKI KOT ZA PROSTORE

Partizan Novo mesto nima
svoje telovadnice, ampak go-
stuje v osnovnošolski in gim-
nazijski, kjer se le s težavo in
z dosti dobre volje razvrščajo
telovadni oddelki, ki jih ni ma-
lo. Nikakega upanja ni, da bi
dobil prostore v lastnem domu.
Vse kaže, da se bo moral s pi-
sarnimi preselitvi na Loko, kjer
upa dobiti svoje prostore v ne-
posredni bližini telovadišča in
igrišč. S tem bi odpadla nje-
gova seštevila iz dosedanjih pro-
storov v Kresinji (Na Vrahih) v
Staro gimnazijo, brez dvoma je
bilo že javljeno. Kaker dvora pa
je skrajni čas, da dobi Partizan
Novo mesto svoj dom. Z ozirom
na svoje dosedanje uspehe, na
številu svojih pripadnikov in na
osnove in cilje partizanske or-
ganizacije to tudi v polni meri
zasluži. Jasno je, da bi se tudi
njegovi uspehi dvignili na isto
visino, kakršno si vsi želimo.

J. K.

Silos Kmetijsko-gozdarskega posetva v Stari cerkvi pri Kočevju.

poučno predavanje o prometu
na javnih cestah in tolmačenju
cestno-prometnih predpisov.

V nedeljo 4. decembra sta se
pripeljala iz Ljubljane s to-
vornim avtom S-944 S. L., do-
ma iz Velikega Osoinika, in

iskat konje, ki bi jima potegni-
li avtomobil. Toda konji iz Ve-
likega Osoinika in potem še iz
Rašice (trije pari) niso mogli
izvleči avtomobila. Izvlekel ga
je šele vlačilec, ki je prišel iz
Ljubljane. Tako sta se S. L. in
P. I. trudila dolgih 39 ur, da bi
dvignila avtomobil. Po vsej

POMOČ NAŠEMU NAROČNIKU

Državni zavarovalni zavod v
Novem mestu nas je obvestil, da
je 24. novembra 1955 izplačal
našemu naročniku Alojzu Skubi-
cu, Gor. Kamence 15, pošta No-
vo mesto, invalidnino v znesku
4.800 dinarjev. Skubic se je po-
nesrečil letos 26. maja. Zdravnik
DOZ je ugotovil, da mu pripada
zdaj 12 odstotkov od zneska 40
tisoč dinarjev, za kolikor je bil
zavarovan kot naročnik Dolenj-
skega lista, končna stopnja in-
validnosti pa bo ugotovljena v
maju 1956.

Zato ne pozabite!
Vsak naročnik Dolenjskega li-
sta, ki ima v redu poravnano te-
košno naročnino, je brezplačno
neizplačano zavarovan! Neizplačano
zavarovalnino plačuje za vse
svoje stalne naročnike uprava
Dolenjskega lista. Prijavite takoj
vsako nezgodo, njene posledice
ali smrt svojca zaradi nezgode,
da ne boste prikrajšani za pomoč
v nesreči!

Minulo nedeljo so imeli člani
sindikalne podružnice Rudnika
Kočevje svoj letni občni zbor.
Na zboru so razpravljali o
uspehih in problemih sindikal-
ne organizacije, v katero je
vključenih večina rudarjev. Na
splošno je organizacija uspešno
delovala; precej je storila za
prevozjo delavstva, pomagala
pa delavcem tudi v težavah. Iz-
voljen je bil nov odbor, ki bo
začetno delo nadaljeval.

Na nedavnem zboru volilcev
krajnevnega odbora v Velikih
Poljanah v kočevskem okraju
so volilci razpravljali o gospo-
darskih in političnih vpraša-
njih. Najbolj pereče vprašanje
je za vaščane Velikih Poljan
vodovod. Volilci so sprejeli
sklep, da bodo ukrenili vse po-
trebno, da se zgradi še en zbi-
ralnik in napelje voda še v tiste
hiše, ki je nimajo. Razpravljali
so tudi o popravilu poti in
ostalih vaških in krajevnih za-
vedah.

Ceprav je prepovedano toče-
nje alkoholnih pijač po trgo-
vinah in je za kršitev te prepo-
vede določena denarna kazen,
vendar po trgovinah v dobre-
poljski občini in v nekaterih
trgovinah velikoklaške in ribni-
ške okolice še vedno točijo vi-
no in žganje. Ker opozorila in
pouki ne zaležejo, bo treba
ostreje ukrepati. Zaradi takih
prekrškov sta se morala pred
nedavnim zagovarjati dve tr-
govski poslovdnji iz dobrepolj-
ske občine.

ČE JE UPRAVNI ODBOR NA MESTU IN VODNIŠKI KADER DELAVEN ...

Partizan v Žužemberku krep-
ko koraka preko vseh ovir po
začrtani poti naproti svojemu
cilju: postaviti svoj dom! Ze
davno pričeto delo je oživelo,
ko je prišlo sporočilo, da je
društvo zagotovljeno potrebni
kredit. Prav sedaj je delo v
polnem razmahu in ni več daleč
čas, ko bomo zapisali, da je
Partizan v Žužemberku kmalu
enemu prvih društev na Do-
lenjskem uspelo zgraditi lastno
streho. Ta jim je že nad vse
potrebna, saj imajo vzpostavl-
ljene vse oddelke, ki skoz vsa
leta redno vadijo, čeprav za
vadbo nimajo primernih pro-
storov. Vse to je v veliki meri
zasluga članov upravnega od-
bora, ki so znali najti pota in
sredstva, da poteka društveno
delo tako, kot smo zapisali. Po-
hvaliti je tamošnje prosvetne
delavce, ki nesebično in požr-
tovno delajo na vseh področ-
jih telesnovzgojnega dela,
vendar moramo društvu pripo-
ročiti, da si pridobi nekaj stati-
vnih delavcev iz drugih pokli-
cev, kakor je bilo že velikokrat
govora tudi v zvezi z delom pri
ostalih društvih.

Med najbolj delavna društva
v letošnjem letu je šteti tudi
Partizana v Metliki. Nujno je
bilo, da je društvo med celo-
letno redno vadbo priredilo
svoj telovadni nastop, pred
kratkim pa tudi svojo samostoj-
no telovadno akademijo. Sode-

Franc Smole - petdesetletnik

Te dni je praznoval v krogu
svoje družine petdesetletnico
FRANC SMOLE, posestnik iz
Zubine pri Velikem Gabru. Kot
kmečki sin se je moral prebiti
skoz življenje v bivši Jugosla-
viji s trdim vsakdanjim delom,
nato pa je prevzel od staršev
skromno posestvo z malo ped-
eološko goščino, ki je dobila
vzdevek »Pri osamljenem Fran-
cetu«.

v vrste NOV in jo moralno in
materjalno podpiral vse do tak-
rat, ko je aktivno sodeloval v par-
tizanske vrste in bil po težjih
borbah tudi ranjen. Ranjenega so
nato odpeljali z letalom v zaloge
v Bari. Njegova družina je zgubi-
la za njim vsako sled in ga sma-

ker je bilo v vasi le malo parti-
zanov. S svojim pravišnim odno-
som je težave kmalu premagal in
postavil se ga na čelo vse or-
ganizacije, ki jih v veliki meri
še danes. Je predsednik Kmetijs-
ke zadruge, predsednik Gradbe-
ne uprave nove postaje Veliki
Gaber itd.

Pri ljubljensku Francetu želimo,
da bi v krogu svojih domačih
preživel še mnogo let!

Anton Lavriha

Ko je okupator zasedel našo
domovino, je Smole takoj stopil

Iz Suhorja pri Metliki

Danes je živo srebro padlo
pod ničlo. Sedel sem na zapeč-
nem misleč, zakaj ne bi nekaj napi-
sal za Dolenjski list.

Pregled vina je bil končan že
prejani točen. Pregledovalci so
bili nad vse točni. Pregledali so
vse sode, med katerimi je tudi
precej praznih. Letošnje slabo
vreme in toča imata zaslugi, da
je pridelek pital. Vendar bi se
mislil, da nimamo dovolj
dobro kapljice. Kdor je skrbno
odbiral nagnito in plesnivo groz-
dje je pridobil še kar dobro pijačo.
Čezravn je vina manj, ga je ima-
mo nekaj za prodajo ter vabimo
stare kupce, da nas obiščejo in si
nabavijo vino pri nas.

M.

Drobne iz Črnomlja

Pred kratkim je umrl v 93 le-
tu starost Jože Gorupič iz Lo-
ke. Bil je eden najstarejših Belo-
kranjcev.

Obe pekarni v Črnomlju sta
znižali ceno belemu kruhu na
78 dinarjev za kilogram.

Končno je le nastopilo suho
vreme, ki je bilo tako potrebno.
Kmetje bodo tako lahko pripra-
vili nastilj za zimo, pa tudi dr-
va.

Pametna beseda iz Zbur

Pred kratkim je dopisatelj o-
pominil tovarša urednika Dolenj-
skega lista, da se o naši vasi pre-
malo piše. Na žalost smo pre-
cej oddaljeni od mesta in naša
nekdanja znana in napredna vas
začenja sloveti zaradi pretepeče
in razgrajevane. Njihovo početje
preseda že vsem vaščanom.

Pred nedavnim se je pojavila
taka razgrajevalska ekipa v gostini
Francja Perčeta in začela ugotav-
ljati, če je kaj vročevrtnih piv-
cev in ali imajo rdečo ali belo
kraf. Kri so pregledovali eni z
noži, drugi z gorjanci in po-
sledica tega je bila, da je neka-
terim krvodajalcem moral pri-
skočiti na pomoč rešilni voz, ki
jih je zapeljal v novomeško bol-
nišnico. Zalosten je za take ljudi
drugi dan, ko s'm z obvezano
glavo sreča svojo mater in nima
kaj povedati v opravičilo.

Kar nas je starejših vaščanov

Pripravljalna dela za gradnjo
proge do Kanižarice kar lepo
potekajo. Pričeli so graditi nad-
voz na cesti Črnomelj — Metli-
ka in most čez Dobličanko. Ta
proga je res velike gospodars-
ke koristi zlasti za Rudnik in
Belsad, še večji pomen pa bi im-
ela, če bi bila zgrajena do Vini-
ca in priključena na progo Kar-
lovac — Reka. Upamo, da bo
gradnja te preprobetne proge
spomladi še bolj zažvela.

v Zburah se spominjamo svoje
mladosti z veseljem in nas ni
sram pred tem kar smo počenja-
li, današnja zburška mladina pa
išče zabave po drugih poreh kot
njihovi očete. Ali ne bi raje svo-
je mlade sile in živahnosti upo-
rabili za delo v mladinskih
organizacijah? Proč s pijačevan-
jem in pretepanjem, da zopet
zaslovišta pošten zburški fant in
pošten zburško deklet!

Ustanovljen je Okrajni higijenski zavod

Dosedaj je deloval za območ-
je okraj. Krško, Kočevje, Črno-
melj in Novo mesto Okrožni hi-
gijenski zavod v Novem mestu
v skladu z reorganizacijo okraj-
njega in ostalih organov ljud-
ske oblasti, je bil Okrožni hi-
gijenski zavod v Novem mestu od-
pravljen. OLO Novo mesto je
na redni seji 9. decembra spre-
jel sklep o ukinutvi Okrožne-
ga higijenskega zavoda, hkrati
je sprejel sklep o ustanovitvi
Okrajnega higijenskega zavoda.
Za vršilca dolžnosti upravnika
Okrajnega higijenskega zavoda
je bil imenovan dr. Božo Oblak.
Sprejeta je bila tudi odločba o
organizaciji zavoda in o siste-
mizaciji delovnih mest.

ŠPORT IN TELESNA VZGOJA

NOVOLETNA ŠPORTNA ANKETA DOLENJSKEGA LISTA

Stara navada je, priljubljena
posebno pri športnih listih, da se
ob pričetku novega leta pred-
vedajo športni uspehi, doseženi v
pretekli sezoni. Posebno priljubl-
en in zanimivo so »voitve« naj-
boljšega športnika sezone, ki na-
vadno ob izvolitvi prejme pokal
ali nagrado lista. Največkrat se
te »voitve« izvedejo v obliki an-
ket, kjer sodeluje ali vse špor-
tno občinstvo (predvsem bralci li-
sta) ali pa izbrani posamezniki,
ki bodo gotovo dalj najrealnejše
rezultate.

Dolenjski list sicer ni športni
list, ima pa naloge informirati
svoje bralce o napredku telesne
vzgoje in športa v ožji domovini
— Dolenjski. Uredništvo se je
odločilo, da pripravi svojim bra-
cem — ljubiteljem športa pre-
seučelje. Razpisalo je anketo za
najboljšega dolenskega športni-
ka. Letos bodo v anketi sodelo-
vali le izbrani športniki, funk-
cionarji dolenskih telesno-
vzgojnih in športnih organizacij,
ker imajo kolikor toliko dober

pregled nad uspehi posamezni-
kov. Zato pričakujemo več ali
manj realne rezultate. Za prihod-
no leto pa bi morda anketo raz-
širili na vse bralce Dolenjskega
lista, ki bi jih zanimala izvolitev
najboljšega športnika.

Kakšen bo sistem letošnje an-
kete? Ne bo se volilo le najbolj-

Uspehi športni dan v Črnomlju

8. decembra smo imeli na črno-
meljski gimnaziji športni dan. Ze
pred napovedano uro se je zbra-
lo pred gimnazijo preko 400 di-
jakov, ki so ob 8. uri krenili po
skupinah v tri smeri. Vseh de-
set minut je šla ena skupina. Naj-
prej so prispeli na cilj učenci
I. b razreda, ki so prehodili pot
od gimnazije mimo spomenika
NOB. Zeleniške postaje, mestne-
ga vodovoda, Glavnega štaba
NOB, spomenika Staneta Rozma-
na, Lokev, Otavca, ortopedske de-
lavnice NOB do stare šole v Ro-
dimah. Druga je bila na cilju sku-
pina učencev III. a razreda in VII.
razreda. Vseh 23 skupin je prišlo
na cilju v razdobju dvajsetih mi-
nut. Vse tri smeri pohoda so bile
dolge 8 km. Na cilju je bilo ve-
liko veselja, ko so se znašle vse
skupine.

Nato so dijaki nekoliko poč-
vali in se pripravili na nadaljnje
društvene igre. Vsi so se sre-
kali v poljedini in v razredih. Po
triumfih vseh skupin je prišlo
na cilju v razdobju dvajsetih mi-
nut. Vse tri smeri pohoda so bile
dolge 8 km. Na cilju je bilo ve-
liko veselja, ko so se znašle vse
skupine.

V vseh tekmah je sodelovalo 14
roketnih ekip s 130 igralci. Med

Črnomelj na rokometnem turnirju

V nedeljo, 4. decembra, je bil
v Ljubljani izdan v imenu ro-
kometu za pokal LRS. Udeležilo
se ga je sedem najboljših ekip
iz vse Slovenije. S pomočjo sin-
dikalne podružnice »Belokranjka-
in Kline podjetja Črnomelj« je bil
Črnomeljčanom omogočeno, da se
sodeloval na tem tekmovalju v
Ljubljani.

Ta turnir je bil zaključek le-
tošnje rokometne sezone. Ekipa
Partizana iz Črnomlja je zasedla
četrto mesto, kar je vsekakor ve-
lik uspeh. Turnir je bil organizi-
ran v dveh skupinah. Najmočnej-
ša skupina je bila druga, v kateri
so igrali Odred Ljubljana, Krim
Ljubljana in Partizan Črnomelj.
V prvi tekmi je Odred premagal
Črnomelj 19:4, v drugi tekmi pa
so Črnomeljčani porazili starega
aspiranta Krima iz Ljubljane 8:
7. Ker se je ekipa Črnomlja z
zmago nad Krimom plaširala v
polfinale, je igrala z Rudarjem iz
Velenja. Rudar Velenje je letos
osvojil prvo mesto v mariborski
podzvezi. Tekma je bila zelo bo-
rbena, saj so gostje zmagali z ni-
zkim rezultatom 6:3 po zaslugi
ljubljankega sodnika, ki je pol
minute pred koncem tekme do-
sodil kazenski strel 7-metrovko

Sportne vesti iz Semiča

Tudi na osnovni šoli v Semiču
vsak mesec s pridom izkoristimo
športni dan. Včasih gremo na po-
hode, kjer pripravimo različna
tekmovalja in igre, vseh pa po
ostaneno na domačem igrišču. 6.
decembra smo imeli medzre-
dno tekmovalje po skupinah.
Od prvega do četrtega razreda so
tekmovali v različnih številih, od
petega do osmega razreda pa v
igri Med dvema ognjema in atle-
tiki. V tekmi na 800 m je bil naj-
boljši Pivec Božidar, pri skoku
v višino pa Poč Anton in Maren-
tič Anton. Med dekletji sta se naj-
bolj izkazali Suštarčič Antonija in
Kukar Angela.

Skoraj vsi učenci osnovne šole
so vključeni v TVD Partizan
Redne vadbe od sedaj ni bilo, ker
v izkustvenem domu ni peči.
Upamo, da bo v najkrajšem
času postavljena in da bo še pred
novim letom telovadnica polna
vseh oddelkov. V naše vrste va-
bimo tudi tiste, ki še niso vklju-
čeni!

šega športnika, ampak bo vsak
anketiranec napisal desetorico
najboljših. Ob pregledu odgovo-
rov se bodo mesta točkovala,
zmagovalci ankete pa bo postal
tisti, ki bo nabral največ točk.
Vsi, ki bodo vabljeni, da sode-
lujejo v anketi, bodo še ta teden
prejeli anketo in lističe, ki jih mo-
rajo izpolnjene poslati na ured-
ništvo do vključno 20. decembra,
tako da bodo rezultati ankete
lahko objavljeni v novoletni šte-
vilki.

»KRAA« — NOVO MESTO: 16.
do 20. decembra: francoski barvni
film »Graf Monte Cristo« I. del.
Od 22. do 26. decembra: franco-
ski barvni film »Graf Monte Cri-
sto« II. del.
»DOM JLA« — NOVO MESTO: 16.
do 18. decembra: jugoslovanski
film »Lažni car«. 20. decembra:
»Dokumenti našega časa«. Brez-
plačne predstave v čast Dneva
JLA.

»DOLENJSKE TOPLICE«: 17. in
18. dec.: švicarski film »Kralj
kraljev«.

»SENTERNE«: 17. in 18. decem-
bra: angleški barvni film »Ben-
rik V.«. 21. in 22. decembra: ju-
goslovansko-avstrijski film »Po-
slednji most«.

»TREBNIJE«: 17. in 18. decem-
bra: ameriški barvni film »Onstran
Missourija«.

»ZUZEMBERK«: 18. dec.: italijan-
ski film »Tri prepovedane zgodbe«.

»KOSTANJEVICA«: 18. dec.: ame-
riški barvni film »Amerikanez«.

»GRADAC«: 18. decembra: ame-
riški film »Nim pripada slava«.

»MOKRONOG«: 17. in 18. decem-
bra: italijanski film »Grenki rže«.

»ČRNO MELJ«: 15. do 18. decem-
bra: »V senči mrzelnice«. 20. in 21.
decembra: »Dvojčice«. 22. do 25.
decembra: »Rdeči gusar«.

»SEMIČ«: 17. in 18. decembra: an-
gleški film »Oseba zadeva«. 21.
decembra: angleški film »Brow-
ningova verzija«.

»GRADAC«: 18. decembra: ame-
riški film »Čyran de Bergerac«.

»DRAGUTS«: 18. dec.: ameriški
film »Pet prstov«.

»JADRAN« — KOČEVJE: 16. do
18. decembra: ameriški film »Te-
reza«. 21. in 22. decembra: fran-
coski film »Karneval«.

»POTUJOČI KINO«
Novo mesto
predvaja ameriški film »Klovni«
v bolnišnici Novo mesto: v čer-
tke, 15. decembra, ob 18. uri.
V Birični vasi: v petek, 26. fe-
cembra, ob 18. uri. — V Beli
cerkvi: v soboto, 17. decembra,
ob 18. uri. — Na Dvoru: v nede-
ljo, 18. decembra, ob 18. uri. —
V Straži: v nedeljo, 18. decem-
bra, ob 18. uri.

MALI OGLASI

PRODAM močne litojeklene plo-
ste po 80 din; prenosno
kanglo za 50 din; cena 6.000 din;
žico št. 5, močno za ograjo in
bakreno, rabljeno. — Naslov:
Ljubljana, Zaloška 21.
ZA ODBELOVO vinarstva iščem
pomoč, dobro plačam. Poizve
se pri Vovk Mariji v Novem
mestu, Cesta herojev.
PRODAM PARCELO na Mestnih
njivah v Novem mestu. Nazov
v upravi lista.

ODKUPUJE
SVINJSKE KOŽE
in vključuje nepoškodovane
po 200 din
za kilogram
na vseh odkupnih
postajah.

Zabnico iščem upokojeno bolni-
ško sestro. Ponudbe na upravo
Dolenjskega lista pod št. »Se-
stra«.

KMETIJSKA ZADRUGA PREKO.
PA kupi motorno kolo v do-
brem stanju, 250-300 ccn. Kupi-
mo ga tudi iz osnovnih sredstev.
Ponudbe pošljite na zadrugo.

PRODAM VINOGRAD 13 a v Raz-
borju pri Catežu. Poizve se v
Veliki Loki št. 15.

»OBVESTILO«
Vozniki motornih vozil, ki ima-
jo amaterska vozniška dovoljenja,
katerih veljavnost poteka dne 31.
dec. 1955, so dolžni podaljšati ve-
ljavnost vozniškega dovoljenja za
naslednji dve leti. Vozniška do-
voljenja, katerih veljavnost ne bo
podaljšana v določenem roku, se
ne bodo upoštevala za veljavna
in bodo zapadla.

Podaljševanje vozniških do-
voljenj traja do vključno 10. ja-
nuarja 1956.

Za podaljšanje veljavnosti ama-
terskega vozniškega dovoljenja
vozniku amaterju ni treba vložiti
nobene prošnje, temveč samo voz-
niško dovoljenje. Zdravniško
spravevalo morajo pri podaljšanju

Prihodnjic: razpis noveletnih nagrad!

predložiti samo oni vozniki, ki
še niso bili zdravniško pregledani
po določbah navodila za izdajo
spravevalo o telesni in duševni
zmožnosti voznika motornih vo-
zil. Vozniki amaterji ni treba
plačati pri podaljšanju nobene
takse.

KRONIKA NESREČ

Jermano Janku, avtomobilniku
iz Črnomlja, je logar Pezdirc An-
ton vrzel kamen v glavo in mu
poškodoval Fortun Jurij, me-
hanik v Belsadi, ki je bil v
poskodoval prsti roke, ker se je
je pri vžiganiu motorja kaj treba
plačati pri podaljšanju nobene
takse.

Knjižni dar Prešernove družbe

»Prešernova družba« je re-
nično se postala vseslovenska
knjižna družba, saj je letos na-
tisljala svojih knjig za 81.000
članov. Samo od lani je število
članov poskočilo za 31.000. Če
malopomislamo na to številko
— 81 tisoč članov, od katerih
prejme vsak po 5 knjig — se
nam hitro zjasni, kako izredno
vlogo za kulturno in prosvetno
izobraževanje našega ljudstva
opravlja Prešernova družba. Ve-
seli smo te številke, obenem
pa tudi ponosni nanjo, saj nam
priča, kako naš človek dobro
knjižno ljubi in ceni. Priznanje
pa tudi Prešernovi družbi, ki si
je s pravišnim prijemom znala
utreti pot med vse naše sloje,
in pa požrtvovalnim poverjenj-
kom, katerim gre nemala hvala,
da je Prešernova družba postala
tako množična organizacija.
In če govorimo o knjižnem »da-
ru«, ki so ga za leto 1956 pre-
jeli člani, menimo, da je ta be-
seda povsem na mestu, kajti za
bore 3 stotake, prejeti 5 vred-
nih, lepo tiskanih in okusno
opremljenih knjig, je res dar,
ki smo ga lahko vsi veselili. Kaj
vsebuje letošnji knjižni dar
Prešernove družbe?

KOLENDAR za leto 1956. To je
res prosvetni zbornik, v kate-
rem bo sleherni veliko našel.
Poleg običajnega koledarskega
dela z datumi, spominskimi
dnevi in podobnim koledarskim
gradivom, vsebuje bogato bero
članov, sestavkov in drobica iz
najrazličnejših področij, o čem-
nem priča že število članov, ki
jih je kar 54. Ob 10. obletnici
FLR Jugoslavije, Prodiranje
nevidni svet, o Bosni in Herce-
govini, Mehaničarstvo kmetij-
stvo, Zgodovina pšenice, Goz-
darstvo, Zdravstveno zavarova-
nje, Umetna vlakna, O sodobni
prehrani, Zdrav dom, Naše red-
ke živali, Od Münchena do Se-
vernega polja, Kako dvigniti
rodovitnost tal itd. itd. Lepo
je izbran tudi lepovestni del
(povesti in pesmi), kulturno-
zgodovinski članki, potopisi in
podobno. Iz velikih dni naše
osvobodilne borbe pišejo Semič-
Daki, Tomšičeva med »tigris-
miško Kranjca: Usodno molča-
nje, Ferdo Kozak: Arctacija,
Bor: Kurir, in drugi. Kalendar

O neonski razsvetljavi v Kostanjevici

Kostanjeviški možje se po-
govarjajo o razsvetljavi. Ne-
onsko si napravimo, tako mo-
drujejo.

E, kaj bi z neonsko, se od-
reže Pepi, potem so ljudje ta-
ki, kot bi z »britofa na ur-
laup« hodili...

Pa so se kar za navadno
odločili.

Še nekaj starih žužemberških

Janez z Brega pride k
zdravniku. Poznan je bil, da
ga rad čene na zob in da je
ponoči več zunaj doma.
Ker ga je zdravnik poznal,
mu je svetoval naj hodi s ku-
rnji spat, če 14 dni pa naj
spet pride. Janez vzame zdrav-
nikov nasvet dobesedno. Ko
pa pride spet na pregled, od-
govori zdravniku na vpraša-
nje, kako je z zdravjem, ta-
kole:

»Vaš nasvet m' ni prou nē
pomagal! Ena kura je bila
kockla, je čev večir na jačeh
seda, ena m' je ušla pa na
cimpr.«

Tone, hlapec pri znanem
žužemberškem trgovcu, pelje
težko naložen voz umetneza
gnojila iz Novega mesta (čil-
ski soliter in superfosfat) Na
ovinku nove ceste ga dohiti

kraši mnogo slik in fotografij,
posebej je pa priložena barvna
fotografija maršala Tita. Ker je
Prešernova družba pripravila
za svoje člane tudi veliko na-
gradno žrebanje in vsakemu ko-
ledarju priložena srečka za to
žrebanje.

Ivan Potrč: ZLOČIN. Pisatelj,
ki je lani dosegel tako prodoren
uspeh s svojo povestjo Na kme-
tih, je za Prešernovo družbo
napisal v obliki povesti »kron-
ično« zločina — aretacijo in
uboj dveh jugoslovanskih ko-
munistov: Djura Djuroviča in
Nikole Selimoviča leta 1929. Z
močno pripovedno silo in kle-
nim, prav Potrčevskim jezikom
je pisatelj upodobil vse tisto
ogabno ozračje policijskih in
žandarmerijskih »stanic« in ne-
človeško krute metode hlapcev
proti ljudskega režima, policajev
in žandarjev, nad ljudmi, ki so
se borili za pravico zatirane
množice, za zmago proletariata,
za napredek in svobodo. Potrčev
Zločin je močno umetniško delo
iz tistih dni in o ljudeh, ki so
pripravljali tla za vstajo in se
jeli seme revolucije ter ga za-
lili s svojo lastno krvjo.

**Vekoslav Kaleb: ČUDOVITI
PRAH.** Dve osebi, dva prepro-
sta, prostodušna partizana —
splitški dijak, delegat čete, in
banjski kmet, potujeta šest dni
skoz živo pokrajino, stradata,
se bojujeta in zaupata v dober
konec. To je ograde krasne po-
vesti Čudoviti prah, ki jo je
napisal hrvaški književnik Ka-
leb in z njo na svojstven način
posegel v problematiko in dogra-
janje osvobodilne borbe. Samo
dva skromna junaka, kajti vse
ostale osebe so prikazane le mi-
mogode, boji in manevri dveh
posameznikov proti vsakovr-
nim sovražnikom, z nepremag-
ljivo vero v zmago, ko izmuče-
na tavata z bosimi nogami po
čudovitem prahu domače zemlje.

„Zastojkarsko“ delo ni minilo

Nekateri zadnje čase pre-
senetljivo radi poudarjajo, da
je zastojkarsko delo minilo.
Kaj je pravzaprav zastojkar-
sko delo? Kdo so tisti, ki to
frazo stresajo med ljudi? V
graditvi in obnavljanju naše
domovine je bilo treba storiti
marsikaj več kot smo bili
dolžni. Treba je bilo, saj je
vseposod ostajalo delo, ki je
čakalo prihodnjim rokom. Marsikaj
je bilo narajenega udarniško,
kar je znatno pripomoglo na
kaj obnovi naše domovine. Te-
daj so se našli ljudje, ki so
norčevali iz takega dela. Prav
isti ljudje pa se zdaj, ko je

marsikaj že opravljenega, tr-
kajo po prsih, čes: »Mnogo
smo delali in zastojkarsko
delo je zdaj za nami. Zastojk-
arščice ne dela pa tudi jaz ne
bom!...«

V resnici pa tak človek ni
nikoli delal in nikoli ne bo,
ker ima v sebi premalo pri-
zadornosti in družbene zavesti,
da bi karkoli storil. Ti ljudje
tudi največkrat v službi pre-
ganjajo dolgčas z branjem čas-
nikov, reševanjem križank
in podobnimi dobrodelnimi
opravki, po službi pa so ne-
znanjsko utrujeni (od dolgočasa
kajpak) in ostali največkrat
nisi pojma nimalo, kako da
je njihova služba težka, nap-
orna itd.

Kaj pa je pravzaprav za-
stojkarsko delo? Če nekdo
prihodnje dela, dobi za svoje
delo mesečno plačo, torej ni
zastojkar. Dobi plačo in
ima poleg tega še to lepo last-
nost, da je vreden, da rad de-
la, skratka da je delaven člo-
vek. Tak človek je na mestu,
saj ima poleg običajne služ-
bene dolžnosti še neke višje,
namreč da s svojim prekomer-
nim delom skuša družbi ko-
ristiti. To je velika in lepa za-
vest in tako zavest so najbrž
imeli tudi tisti, ki so padli v
boju s sovražnikom. Pa men-
da ne bomo rekli, da so bili
zastojkarji?! Izbojevali so
svobodo. In to je bila velika
skladnja dajate!

Prav tako niso zastojkarji
tisti, ki hodijo večer za večer-
rom po gorskih vaseh in lju-
dem tolmačijo zakone, pri-
pravljajo volitve itd. Res je,

da bi Kurta — Janka vrnila
pravi materi.

**Gustav Šilih: VZGOJA NA-
ŠIH OTROK.** Peta knjiga leto-
šnjih »Prešernovk« je namenjena
predvsem staršem. Z njo je dal
naš priznani praktični in teore-
tični pedagog Gustav Šilih teht-
no napisano delo o vzgoji otrok.
Vzgoja je tako važen osebni in
družbeni problem, da mi mora-
jo tako starši kot ostali vzgoji-
telji in družba posvetiti vso
skrb. Hkrati pa so vprašanja
vzgoje zlasti v nekaterih stva-
reh zelo delikatna in je vsako-
muro treba vedeti, kako jih re-
ševati, kako dati vzgoji naših
otrok pravo, pametno in nap-
redno smer, zlasti na podeže-
lju, ko ljudi vedoma ali nevedo-
ma bremenijo s toliko kvarnih
ostankov nekdanje vzgoje in
nazadnjaške miselnosti. Avtor
govori v knjigi o splošnih dej-
stvih glede vzgoje, o posebno-
stih mladega človeka, o pom-
nu družine za vzgojo mladega
rodu, obravnava posebna načela
za vzgojo otrok, govori o
vzgojnih in o otroških napakah
itd. Potrudil se je, da razlaga
jasno in preprosto in bo snov
lahko razumel in si jo prisvojil
tudi čisto preprost bralec.

**To je letošnji dar Prešernove
družbe, ki je v lepem številu
prispele tudi na Dolenjsko. V
sedanjem novomeškem okraju
ima Prešernova družba 2707 na-
romnikov, v kočevskem pa 2392.
Precej, vendar še premalo. No-
vomeškemu okraju naj bo za
vzglede kočevski (novomeški 2192
članov, kočevski 2392, med tem
ko ima bivši črnoljski okraj
le 515 članov). Saj je plemeniti
namen Prešernove družbe, da
obdari s svojimi knjigami sle-
herni slovensko družino. Kul-
turna dolžnost nas vseh je, da
jo pri tem prizadevanju čimbolj
podpremo!**

Filatelistična razstava v Metliki

V okviru metliškega občinskega
praznika je Filatelistično
društvo v Metliki priredilo od
26. do 29. novembra svojo tretjo
razstavo znamk.

Otvoritev razstave je bila na
občinskih praznikih, takoj po glav-
ni svečanosti, in so si jo ogled-
ali predstavniki ljudske obla-
sti, mnogi odrasli, zlasti pa
šolska mladina.

Razstava sta organizirala
predsednik Filatelističnega dru-
štva Maks Vilfan in mr. ph.
Gojko Jug. Poleg kompletne
zbirke FLRJ in VUJNA-SJT je
bila razstavljena celotna zbirka

predvojnega Jugoslavije, znamke
Svvice (Pro Juventute, franko-
ne in letalske), tematske zbirke
kot letalska pošta, UPU, UNO,
šport, živali, rastline na znam-
kah itd. Tudi pionirski so razsta-
vali prav lepe zbirke. Obisko-
valcem je bila na vpogled tudi
filatelistična literatura, albumi,
katalogi in filatelistični pribor.

Čeprav metliško filatelistično
društvo številčno ni ravno
močno, je vendar doseglo lepe
uspehe, saj je za svoje delo za
dvig filatelije v zadnjih letih že
dvakrat prejelo pohvalo od Fi-
latelistične zveze Slovenije.

Med šahisti na novomeški gimnaziji in učiteljsku

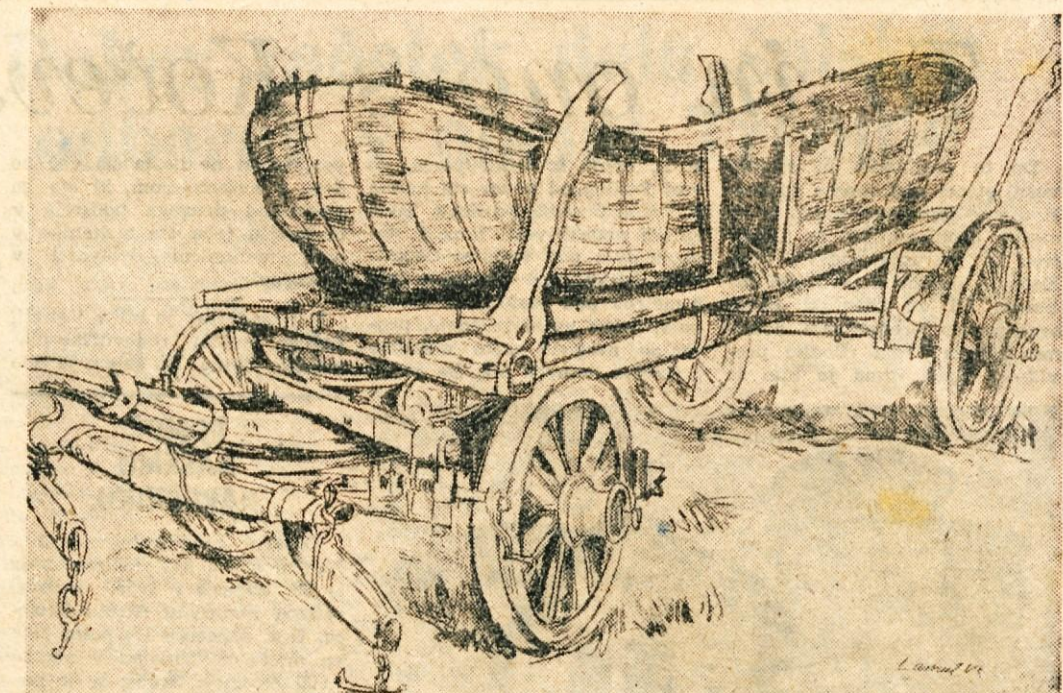
Da je šahovska sezona v Novem
mestu v polnem teku, dokazuje
živahnost mladih šahistov na no-
vomeški gimnaziji in učiteljsku.
Dijaki imajo svoj klub, imenovan
po mednarodnem mestu Stojanu
Puc, ki je novomeški rojak
Klub je v preteklosti pokazal že
lepe uspehe, čeprav se še vedno
bori s finančnimi težavami.

Letos so mladi šahisti odigrali
že dva prvenstvena turnirja, ki
sta obenem polnina turnirja za
prvenstvo kluba. Na prvem
učiteljskem je zmagal Vlado Pod-
goršek pred Levstekom, Judežem,
Peterlinom itd. Prvenstvo gim-
nazije je bilo zelo močno. Na tur-
nirju je sodelovalo kar 19 šah-
istov. Zmagovalec in prvak gim-
nazije je postal osemletec Jure
Pleček, ki je od 18 možnih nabral
17 točk. Edini ga je porazil Strm-
ček. Na drugem mestu je z dve-
ma točkama manj udeleženec Je-
tošičevič, tretji pa je bil Vlado
Pleček s točko manj. Dobovšek
Mankelj je z 12 in pol točkama
na četrtem mestu, naslednji dve me-
sta si delila Zmaznar in Strm-
ček. Sledilo še Berkepec, Strum-
bel, Onara itd.

V nastupu moški prvenstvo SK
Stojan Puc, poleg tega pa mislijo
organizirati še simultanko in so-
delovati na ostalih dosegljivih
tekmovanjih.

Ivan Gajski
brzopotezni prvak okraja

V pretekli številki našega lista
smo poročali o okrajnem brz-
poteznem prvenstvu. Takrat je
zmagal poročilo o individualnem
prvenstvu, ki ga je osvojil No-

Vlado Lamut: Dolenjski »koš«

Fifti ne more za to!

V našo famlijo smo dobili psa,
pravzaprav niti ne psa, ampak
palička. Končno pa je vseeno, naj
bo pes ali paliček, naša pasjega
ima na sebi Mogoče ima rep
pasji, mogoče ušesa, mogoče dia-
ko prav gotovo pa laja. Laja
čisto na tanko, tako na tanko in
visoko kot svoje dni svetovno
znane indijska pevka A. Sunak.
Oprostite prosim, da pišem kar
tako po domače, recimo po gor-
jansko, kajti do sedaj še nisem
mogel zaslediti indijskega slo-
varja, kakor ne morem zaslediti
francoške vzdevice, ki jo moj edi-
ni nadebudni Fiftič nujno potre-
buje v šoli. Veste, z učbeniki je
pa res težko. Sedaj mi je že na-
ravnost sitno, ko ne morem dobiti
nikjer zgodovine iz časov Napo-
leona in edinega presvitega ces-
sarja Franca Josipa, ki ni bil ni-
kdar v bitkah, razen pri Solferi-
nu, in je bil vedno v vojni. Se-
veda sem ne spadajo vojne z
raznimi Katarinami, Elizabetami
itd. Hudo mi je zato, ker mi lah-
ko (kar na lepem, nekdo vrže ozi-
roma piha v obraz, da sem de-
nar, ki ga je tako težko dobiti,
pognal po gladkem grlu, namesto,
da bi kupil tako važne reči kot
so šolske knjige, posebno še se-
daj, ko se pripravljamo na teme-
lito šolske reforme.

Oprostite prosim, da sem pre-
skočil na povsem nekaj drugem,
kar sem vam hotel pripovedovati.
Namreč od psička, ki mi pravim
Bobi, na šolo, ki ji pravim
učna in vzgojna ustanova. Nam-
reč tale naš Bobi mora sedaj v
šolo. No, no, no, le prosim ni-
kajih primerjav, vse skupaj je
zgodilo slučaj in to zato, ker smo
v tako naglem tempu, da bi radi
vse skupaj nenkrat povedali, da
se nam vedno tako mudi v služ-
bo in v honorarno službo in na
pomoč drugim v službi in na sejo
in na sestankih in na izlet itd.
Torej z eno besedo — mudi se
nam.

Mislil pa pričnemo še enkrat.
Naš Bobi mora v šolo. Ker se
menim in moj prelestni Fiftič ved-
no v službo, nadebudni Fiftič pa je
učno in vzgojno dolžnost na gra-
čovno Fiftičko in nadebudnega
Fiftiča. In konec koncev, ko smo
se na družinskem upravnem in
delavskem svetu pogovarjali o
tej velevažni zadevi, smo prišli
do sklepa, da se naj naš Bobi,
ki mi pravimo tudi Bobi, sam
vzgoja in uči, ker smo vsi pre-
zaposleni in se nam vsem skupaj
strašno mudi. Jaz, Fiftič, sem v
upravnem in delavskem svetu le
zapisnikar oziroma tajnik, kajti
glavar, oziroma direktor, upravi-
telj ustanove je samo po svoji
uradni dolžnosti član tega sveta
in nima kot tak nikakovega vpliva
na celotno razpravljanje.

Govori nadebudni Fiftič: »Če že
hočemo imeti psa, da bo kaj vre-
den, kar se tiče vzgoje in znanja,
kot primer našega Lesja, Muziča,
Liska in tako dalje, ga dajmo v
šolo. Sicer se pa popolnoma strin-
jam z izvajanjem predgovornice.
Dixi!«

Ze sem hotel nekaj povedati,
pa me toposledno pogleda pre-
lestna Fifti in reče:

»Vsi skupaj smo na jasnem, da
smo vsi prezaposleni. Dajem pred-
log, da se ta problem prouči in
ga na enem prihodnjih sestankov
spet načrtujemo.«

Ze sem hotel nekaj povedati,
pa me toposledno pogleda pre-
lestna Fifti in reče:

»Vsi skupaj smo na jasnem, da
smo vsi prezaposleni. Dajem pred-
log, da se ta problem prouči in
ga na enem prihodnjih sestankov
spet načrtujemo.«

Ze sem hotel nekaj povedati,
pa me toposledno pogleda pre-
lestna Fifti in reče:

»Vsi skupaj smo na jasnem, da
smo vsi prezaposleni. Dajem pred-
log, da se ta problem prouči in
ga na enem prihodnjih sestankov
spet načrtujemo.«

ŠAH

Brzturnir ŠD Novo mesto

V okviru priprav za brzopotezno
prvenstvo Dolenjske, ki bo 18.
decembra v Kočevju, so novomeški
šahisti odigrali brzturnir, na
katerem je izredno zanesljivo
zmagal in. Sodnik, ki je ostal
edini neuprežan. Drugo in tretje
mesto sta si razdelila Gajski in
Fink, sledila pa so jim še Avsec,
Bartolj, Bojanič, Dočk itd.

DOBESEDNO

»Kako kaže barometer?« »Pa-
da, pada...«

»Kakšen vzrok morete na-
vesti obtoženi za vaš pobe-
g iz zapora?«

»Veste, zvedel sem, da ima
naš upravnik rojstni dan in
sem mu hotel natrgati šopek
cvetic.«

OKROGLE

»Otroci, živali ni treba ni-
koli poljubljati, to je lahko
nevarno,« je učiteljica rekla
otrokom, ko jim je govorila
o higieni. »Morda kdo ne kak
primer, ko je imelo tako pol-
jubljanje slabe posledice?«

»Jaz vem,« se oglasi Ton-
ček. »Moja teta Špela je zme-
raj poljubljala svojega psička
Flokija na gobček.« — »In kaj
se je zgodilo?« je napeto vpra-
šala učiteljica. — »Flokij je
poginil,« je povedal Tonček.

NEVARNO POLJUBLJANJE

»Otroci, živali ni treba ni-
koli poljubljati, to je lahko
nevarno,« je učiteljica rekla
otrokom, ko jim je govorila
o higieni. »Morda kdo ne kak
primer, ko je imelo tako pol-
jubljanje slabe posledice?«

»Jaz vem,« se oglasi Ton-
ček. »Moja teta Špela je zme-
raj poljubljala svojega psička
Flokija na gobček.« — »In kaj
se je zgodilo?« je napeto vpra-
šala učiteljica. — »Flokij je
poginil,« je povedal Tonček.

ČE BI BILA GALICA PLIN...

Ko je bil slavni ameriški
slikar Wistler še v vojaški
šoli, ga je pri predavanju iz
kemije vprašal profesor, kaj
je galica. Wistler je vstal in
začel: »Galica je plin...« Se-
veda je zletel iz šole. In ko je
kasneje kot znan slikar ome-
njal ta dogodek, je vedno
pristavil: »Vidite, če bi bila
galica plin, bi bil jaz sedaj
general.«

JUNAK

»Ali ste vi tisti, ki je moj
ženi zabrusil take ostre be-
sede?«

»Da, jaz.«

»Čestitam — res ste funkcij

„NA VLAK“!

(Nadaljevanje in konec)

Nace je teren dobro poznal in ni
bilo treba nobenega predhodnega
ogleda.

Čeprav je bila hladna noč, je
vse tri kmalu obilil znoj. Vijaki so
bili zarjaveli in so se težko vda-
jali. Po desetih minutah so bile
matice odvite. Tedaj so v daljavi
zasijale luči.

»Vlak,« je šepnil Tonček, »po-
hivamo!« Delali so s podvojnem
naglico. Skolji, ki sta jih prinesla
Tomi in Cenko, so odmaknili
travnice za pedeni v levo. Delo ni
bilo lahko, kajti pragozvi so bili
vdrti globoko v gramoz.

Vlak je bil oddaljen še nekaj
sto metrov, ko so partizani kon-
čali. »Tovariši, brž v zaklone!«

Nacetov ukaz ni bil potreben.
Vsi so jo ucvrli preko nasipa na
desno stran proge. Niso še dospe-
li v okrije gozda, ko je lokomotiva,
ki je vlekla dolgo kačo dra-
gocene »vojne krvi« — nafte, za-
peljala čez pragove. Strojvodja je
naglo zavrl, vendar je bilo pre-
pozno. Kolesa so se zavrtela v
prazno. Brzina in teža je porinila
lokomotivo preko nasipa v vrta-
čo, ki je zijala kakšnih trideset
metrov pod tračnicami. Za njo so
se prekopicavali vagoni kakor pa-
pirnate »gračice. Začulo se je gla-
sno zapomaganje. Iz lokomotive
je piskajoče uhajala para. Preku-
cneje cisterne se dolgo niso umiri-
le in so se glasno ropotajoč preko-
picavale in drsele po nasipu v

globel. V dolini je nekdo mastno
klepl po italijansko. Nato je vse
utihnulo.

Minerji so počakali še nekaj mi-
nuto, nato se po previdno pribli-
žali razbitinam. Oklopnega vago-
na ni bilo opaziti, vendar so mo-
rali biti oprežni, kajti noben tran-
sport ni bil brez oboroženega
spremljevalca.

Ko so se približali lokomotivi,
se je čulo pritajeno stokanje. Nace
je skočil bliže in poklical ostale:
»Lahji so jo pobrisali. Ta stoka
po domače!«

V službenem vagonu so našli
vlakovodjo, ki ga je stisnilo med
dva železa. S težavo so ga rešili.
Ko so pregledali ostale razbitine,
so našli pri lokomotivi še dva
mrtva Laha in kurjača. Vse tri
je oplazila para. Strojvodja je
nekam izginil. Prav tako ostali
Italijani, ki so bili v spremstvu.

»Sedaj pa brž na delo. Kmalu
se bo začel ples!« je opomnil Nace
tovariše, ki so stikali okoli va-
gonov. Pregledali so brž vse ci-
sterne, da ne bi katera ostala pol-
na. Teji so odprli ventil, tako da
je lahko nafta mirno odtekala.

»Naloga je izvršena. Pojdimo!«
je ukazal Nace, »potegnimo še Iv-
četa in malo pobožimo čuvajni-
ko. Za nekaj dni imajo dovolji-
»Se nafto zažgimo?« se spom-
nil Tonček, »saj po temi ne bomo
hodili!«

»Prav imaš,« je pritrdil Nace,
»ostali pojdite, Midva s Tončkom

pa poskrbiva za nafto!

V postojanki se je zeleno za-
bliskalo. Takoj nato je nadležno
piskajoče priletela mina in se raz-
letela okraj nasipa. Za njo so v
trojih sledile druge.

»Prekletost so bili umri. Saj je
skoro dva kilometra do postojan-
ke« je dejal Nace. Vtem se je že
oglasil mitraljez v bunkerju ob
progi. »Aha, ples se je že začel,
godce imamo dobre« se je pošalil
Hrast in jo odkuril za ostalimi
proti čuvajnici. Pri razbitinam sta
ostala Nace in Tonček. Namočila
sta robove v nafto in jih zažgala.
Nace je šel: »Eden, dva...
trita! Goreča robca sta v loku od-
letela v sredo luže, ki se je delala
v vrtači. Nato sta naglo stekla.
Plamen je pojenjal, nato se pa za-
čel počasi širiti. Naenkrat je
bruhnilo kot iz vulkana. Nad re-
čnim plamenom se je dvignil črn,
dušek dim.

Nevarna tatvina

Na železniški postaji v Osa-
ki na Japonskem je tat ukrad-
del vrečo in zbežal. V njegovo
srečo so ga kmalu ujeli in
rešili neljubega presenečenja.
V vreči je bilo namreč 12
strupenih kač, namenjenih za
neki laboratorij.

Jaka Lavriša
Ilustriral: Bogdan Borčič

